…ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

…БУРЯАД ҮНЭН

…эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 271 (11870)

1968 оной ноябриин 19, вторник

Сэн 2 мүнгэн

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

РСФСР-эй Верховно Соведые зарлаха тухай

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум ингэжэ тогтообо:

Россин Совет Федеративна Социалис Республикын долоодохи зарлалай Верховно Соведэй дүрбэдэхи сессиие Москва хотодо 1968 оной декабриин 18-да зарлаха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1968 оной ноябриин 16.

…РҮҮ ЛУГОВОДУУД, КУКУРУЗАШАДТА АМАР МЭНДЭ!

…ПУБЛИКЫН ЛУГО-МЕЛИОРАТИВНА ОТРЯДУУД БОЛОН БРИГАДАНУУДАЙ МЕХАНИЗАТОРНУУ-…Й, ЛУГОВОДУУДАЙ, КУКУРУЗАШАДАЙ ЗҮБЛӨӨН МҮНӨӨДЭР УЛААН-ҮДЭ ХОТОДО ҺЭЭГДЭХЭНЬ

…БҺЭ НОГООНОЙ …ДЭР УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

…ублнкын бүхы колхоз, совхозуудай луговодууд, сабшалан …лдэг тусхай оньһожоруулагдамал звено болон отрядуудай …орнууд, кукурузашад, ажахынуудай агрономууд, мелиора-… мүнөөдэр Улаан-Үдэ хотодо суглараад, үбэлдөө, мүн ерэхэ …эхэ хүдэлмэри тухайгаа хөөрэлдэжэ байна.

…шье мэдэһээр, гол түлэб эбэртэ бодо мал, илангаяа хонин …р үсхэбэрилдэг манай республикын эрхэ байдалда сабша…руулха, ургасыень али болохоор дээшэлүүлхэ гээшэ шинд… шанартай. Юуб гэхэдэ, олонхи колхоз, совхозуудта адууһа …хы үбһэ тэжээлэй аяар 80—90 процентнь сабшалан дээ…на ха юм. Ороохо таряа, силосай ургамалнуудые, зелёнко …лбэгээр ургуулаад, харин хээрын сабшалангһаа үбһэ ехээр …баагүй һаа, ута үбэлэй шэмэрүүн хүйтэниие һайнаар үнгэр…хэтэй. Гэхэтэй хамта, үбһэн гээшэмнай бүхы малда айхаб… белок, витамин болон элдэб минеральна зүйлнүүдээр эл… шуу. Сабшалангай ногоо һайнаар ургуулжа, эрхим ша… хуряажа шадабал, үбһэ тэжээл гаргаша багатайгаар абта… сэнтэй байдаг.

…эһээ сабшалан дээрэ хүдэлдэг бүхы хүнүүд, луговодууднай …харюусалгатай, хүндэтэйшье зорилго дүүргэдэг, сабшалан… эзэд гээшэ. Нинтын бүхы адууһа малые бүдүүн тэжээ… хүрэхөөр хангаха асуудал нэн түрүүн тэдэнэйл хүсэлэл …р, мэргэжэл шадабаряар, үнэн шударгы ажалаар шнидхэг…

… жэлдэ үбһэ ногооной үндэр баян ургаса абадаг ажалша …водууд, тусхай оньһожоруулагдамал отряд, звенонууд рес… ажахынуудта олон. Тээсгэн КПСС-эй обком, БурАССР-эй …үдэй Совет, Облпрофсовет байгша ондо үбһэ тэжээл бэ… колхоз, совхозуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүн гар… отрядууд, звенонуудта дамжуулгын Улаан тугуудые, …нтуудые барюулаа. Мүн эрхимээр хүдэлһэн луговодуудта … АССР-эй мастер-луговод» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгоо… дунда сабшалан дээрэ арба-хорин жэлдэ таһалгаряагүй …уговодууд С. Ф. Таракановский (Зэдын аймагай Ленинэй … колхоз), Ц. Н. Очиржапов (Загарайн Эрхирэгэй совхоз), …ксимов (Мухар-Шэбэрэй «Заганский» колхоз), С. Д. Гом… …эй Саянай совхоз) болон бусад бии. Эдэнэр даажа аба… оролдосотойгоор үтэгжүүлжэ, уһалжа, ургасыень дээшэ… хүдэлмэри хэһэнэй ашаар үбһэ ногоо элбэгээр ургуулна. …р-Шэбэрэй аймагай «Заганский» колхозой луговод Михаил … Максимов гансахан өөрынгөө даадаг газарһаа тэжээл …ые оролдоод байдаггүй, харин колхозойнгоо бүхы сабша…сые эрид дээшэлүүлхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр орол… Тингэжэ тус ажахы жэл бүхэндэ 950 гаран гектар сабша… га бүриһөө 22—23 центнер үбһэ абадаг болонхой.

… аймагай Хүдэриин совхозой луговодууд нүхэд Мака…ряников, Байнзуров, Чагдуров гэгшэд жэл бүхэндэ саб… га бүриһөө 40 гаран центнер үбһэ хуряадаг юм. Совхозынь …одуудайнгаа дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэн, газараа …гжүүлдэг, уһалдаг, минеральна үтэгжүүлгэ зүбөөр хэрэг…гаяа үтэг ехээр хэдэг болоһоной ашаар байгша ондо бүхы …бшалангайнгаа гектар бүриһөө 22,2 центнер үбһэ абаа. …ногооной һайн ургаса абадаг ажалша бэрхэ луговодууд … бусадшье колхоз, совхозуудта бии. Теэд, бүхы дээрэнь …л, ажахынуудтахи сабшалангай ургаса үшөөл ахир бага …эшээнь, Хориин аймагай Хүрбын совхозой үнинэй луговод … Солдатовай звено жэлһээ жэлдэ га бүхэнһөө 20—25 цент… хуряадаг байхадань, бүхы совхоз соо га бүриһөө минил 10 …нтнер үбһэн абтана бшуу. Иимэ жэшээнүүдые дурдаха бо…он.

…тэдэ юу харуулнаб гэхэдэ, республикын колхоз, совхоз бү…алангай ургаса эрид дээшэлүүлхэ арга боломжо барагда… байна.

…шье мэдэһээр, гансахан хүрзэ, лоом зэмсэгтэй хэдэхэн лу… хүсөөр бүхы сабшалангай ургаса эрид дээшэлүүлхэнь … Тиимэһээ ажахынуудта элдэб машина, техникээр хүсэд…, тусхай оньһожоруулагдамал отряд, звенонуудые олоор …, сабшалан дээрэ түхэреэн жэл соо хүдэлгэхэ шухала. Үн…бар колхоз, совхозуудта яһала олон тиимэ отряд, звено…дхэгдэһэн байгаа. Гэбэшье зарим газарта энэ тон шухала … тэдыгээр хандажа, тэдэниие эмхидхээбди гэһэн нэгэ нэ… гэмшэлтэй. Тэрэнһээ боложо отряд, звенонуудынь нэгэ…үртэй хүдэлөөгүй тараагдашоо. Мүнөө тэдэниие хаа хаа…р эмхидхэхэ, хуушануудыень һэргээхэ, дүүрэн хүсэндэнь … шухала.

… сагта сабшалан дээрэ хэхэ юумэн байхагүй гэһэншүүгээр …дадаг. Энэнь тон буруу. Эгээл мүнөө үедэ машина техни…изаторнуудай сүлөөшэг байһан сагта шэбхэ зөөхэ, бүлүүр …ые хүдэлгэжэ, тошо халяаха, гол горходые хааха, сабша…о һургааг, модо бэлдэхэ гэхэ мэтэ хүдэлмэри захагүй.

… обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй сонос…ртаа сабшалан һайжаруулха габшагай хүдэлмэриин һа…шье һаа, тэндэхи бүхы ажалые заашье һуладхажа болохо…аяа мүнөө, агууехэ багша В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэ…дэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хүдөөгэй бүхы …алшадтай хамта луговодууд, оньһожоруулагдамал отряд, … механизаторнууд хамаг хаба шадал, хүсэлэл оролдол… хүдэлнэ, саашадаашье хүдэлхэ.

…лан дээрэ хэхэ хүдэлмэримнай тон ехэ. Республикынгаа …рилхэ мэргэжэлтэй болоод байхада, үбһэ тэжээл улам …хэхэ ёһотойбди. Хэрбээ байгша ондо бүхы сабшалангай га …9 центнер үбһэ абаһан һаа, ерэхэ жэлдэ гектарай 11 цент…о бэшэ ургаса хуряаха зорилго табигдана. Мүн бүхы уһа…зарай гектар бүриһөө 15 центнерһээ бага бэшэ үбһэ абаха …

…рилго амжалтатайгаар бэелүүлхын тула үбэлдөө, хабар… дээрэ 600 мянган тонно шэбхэ гаргаха, 20 мянган тон…ьна үтэгжүүлгэ оруулха, нилээд ехэ газарта тошо халяа… уһалха болокобди.

… 1969 ондо бүхы сабшалан дээрэмнай үбһэ ногооной үн… ургасын эбхэрэн долгилхынь тулада бүхы арга боломжо, …аа, дүршэл мэргэжэлээ элсүүлэн хүдэлээл, нүхэд луговодууд, механизаторнууд, малшад!

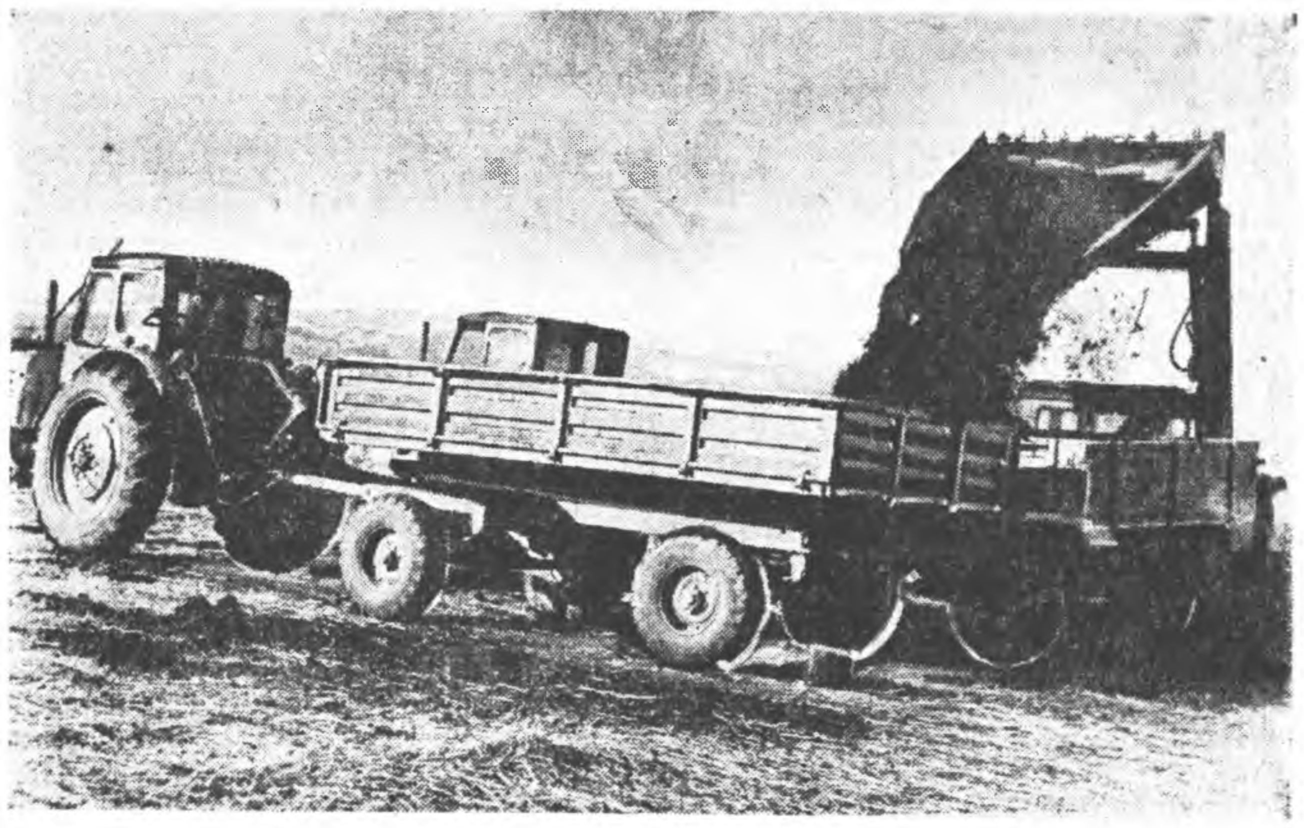

Энэнэй урда жэлнүүдтэ Сэлэнгын совхозойхид сабшалан дээрээ намартаа, үбэлдөө, хабартаа яһала ехэ хүдэлмэри хэдэг һэн. Мүнөөшье эндэ сабшалан дээрэ эршэтэй шанга ажал замханагүй.

Байгша ондо социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ, БурАССР-эй Хүдөө ажахын министерствын дамжуулгын улаан вымпелдэ, мүнгэн шанда хүртэһэн Р. В. Хайрулинай хүтэлбэрилдэг луго-мелиоративна отряд сабшалан дээрээ ехэ хүдэлмэри хэнэ. Тэдэнэр мүнөө тусхай тэргэтэй 4 тракторaар наг шэбхэ зөөжэ байна. Бүхыдөө 818 тонно шэбхэ гаргаа. Тиихэдэ 110 га дээрэ 50 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулаа. Үшөө таби гаран га газарай жэжэ бургааһа шугы сэбэрлээ. Гадна намартаа 110 га сабшалан уһалаа.

Иигээд шэбхэ зөөлгэдэ техникэ олоор нэмэжэ табиха юм. Һаяар сабшалан дээрээ тошо халяахаар бүлүүр станцинуудые гол горходой эрьедэ тодхожо байнхай.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Бүлүүр станци тодхогдожо байна. 2. Наг шэбхэ ашалга.

М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

ДЭЛХЭЙ ДЭЭРЭХИ ЭГЭЭЛ ТОМО

„ПРОТОН-4" ГЭЖЭ АВТОМАТ СТАНЦИ ЗАМБУУЛИНАЙ ЗАМДА ГАРГАГДАБА

Замбуулинай дайдые шэнжэлхэ программатай зохилдуулан, түлхин гаргагша хүсэ ехэтэ ракетын туһаламжаар дэлхэй дээрэхи эгээл томо «Протон-4» гэжэ замбуулинай автомат станци 1968 оной ноябриин 16-да Советскэ Союзһаа дэгдээгдэбэ.

Замбуулинай замда гаргагдаһан шухала ашааннинь (түлхин гаргагша ракетын һүүлшын шатагүйгөөр) 17 тонно болоно. Станциин научна аппаратурын шэгнүүр 12,5 тонно.

«Протон-4» гэжэ замбуулинай станциин газарһаа холодолгын саада захань 495 километр, наада захань 225 километр байгаа. Һөөлжүү замынь 51 градус 30 минута. Газарые 91,75 минутын туршада тойрон ниидэнэ.

«Протон-4» гэжэ замбуулинай автомат станци түгэс ба гадагуур ехэ хүсэтэй замбуулинай элшын түхэл шэнжые, атомна ядротой тэрэнэй ямараар харилсадаг байһые тодорхойлхын тула табигдааша «Протон-1», «Протон-2», «Протон-3» гэжэ автомат станцинууд дээрэ хэгдэжэ эхилһэн шэнжэлгэнүүдые саашадань үргэлжэлүүлхэ зорилготой.

Научна шэнжэлгын программадань:

— 10^{15} электроновольт хүрэтэр хүсэтэй замбуулинай элшын энергетическэ спекторые, мүн замбуулинай элшын 10^{13}—10^{14} электроновольт хүсэтэй химическэ бүридэлые тодорхойлон мэдэхэ;

— бодосуудай (водород, углерод, түмэр) ядронуудтайнь 10^{12} электроновольт хүрэтэр хүсэтэй замбуулинай элшын частицануудай мүргэлдэхэ боломжые хэмнэн тодорхойлхо;

— бодосуудай атомна ядронуудайнь 10^{13}—10^{14} электроновольт хүрэтэр хүсэтэй замбуулинай элшын частицануудай мүргэлдэдэг ушар байдалые шэнжэлэн мэдэхэ;

— электрын бутардаг зарядтай (кваркнуудай) частицануудые замбуулинай элшэнүүд соо бэдэрхэ;

— ехэ хүсэтэй электронуудай хүсэнэй хэмжээн ба энергетическэ спекторые хэмнэн тодорхойлхо зүйлнүүд ороно.

Станци дээрэ научна, хэмжэлгын аппаратураһаа гадна, 19,910 мегагерц частотоор хүдэлдэг радио дамжуулгын оньһон түхеэрэлгэ тодхогдонхой. Телеметрическэ мэдээнэй ёһоор, станци дээрэхи оньһон түхеэрэлгэнүүд, агрегадууд, научна аппаратура һаадгүй һайнаар хүдэлнэ. Залан шэглүүлгын, тоолон тодорхойлгын центртэ абтаһан мэдээнүүд шэнжэлэгдэжэ байна.

ПОРП-ын ТАБАДАХИ СЪЕЗД

ВАРШАВА. (ТАСС-ай тусхай корр.). ПОРП-ын Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл ба Центральна шалгалтын комиссиин тоосоо зүбшэн хэлсэлгые ПОРП-ын V съезд ноябриин 16-дэ дүүргэбэ.

Соёл сурталай ба экономикын, культура болон эрдэм наукын, залуу үетэниие хүмүүжүүлгын асуудалнуудые, Польшын арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ хараа замуудые делегадууд ехэ харюусалгатайгаар, партийна ёһоор зүбшэн хэлсээ. Польшын Арадай Республикын элитэ ехэ амжалтанууд тухай тэдэнэр сэдьхэлээ ехээр ханангяар, омогорхолтойгоор хөөрөө, социализм байгуулгын зорилгонууд ба саашанхи хараанууд тухай хэлээ. «Партиин Центральна Комитедэй генеральна хараа шугам ажалшадай шухала аша туһада тааралдана» гээд Польшын коммунистнуудай түлөөлэгшэдэй бултанайнь хэлэһэн үгэнүүд соо онсолон тэмдэглэгдэһэн байха юм.

Уругвайн, Сальвадорой, ЮАР-ай, Иорданиин, Ливанай, Даниин, Израилиин, Бельгиин, Австралиин, Люксембургын коммунис партинуудай түлөөлэгшэд съездын делегадуудые амаршалаа.

ВАРШАВА. (ТАСС-ай тусхай корр.). Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин V съездын түгэсхэлэй заседани ноябриин 16-да болоо. ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь В. Гомулка заседани дээрэ үгэ хэлээ.

Социализмын хэрэгэй ба Польшын аша туһын түлөө харюусалгын мэдэрэлтэйгээр үнгэрһэн үедэ съездын делегадууд сэгнэлтэ үгөө, партиин саашанхи зорилгонууд хараалагдаа гээд тэрэ онсолон тэмдэглэбэ. Саашанхи жэлнүүдтэ бэелүүлэгдэхэ манай политикые тодорхойлһон съездын шиидхэбэри хадаа ерэхэ жэлдэ сеймын ба арадай Соведүүдэй һунгалтын болоходо арадай үмэнэ бидэнэрэй табиха һунгуулиин программын үндэһэ һуури бололсожо үгэхэ байна. Съездын хараалһан программые үдэр бүхэндэ бодото хэрэг дээрэ бэелүүлхэ гээшэ мүнөө үедэ манай бүхы партиин, тэрэнэй бүхы органууд болон организацинуудай зорилго болоно.

Партиин социалис, марксистско-ленинскэ политика өөһэдэймнай шухала аша туһада тааралдана, Польшын бэеэ даанхай, аюулгүй байдалые найдамтайгаар хангана, экономико, соёл болбосоролые дэбжээхэ арга зам байгуулна гэжэ поляк арадай диилэнхы олонхинь гүн ехээр этигэнэ гээд В. Гомулка заагаа.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ Польшын арадай угаа ехэ хохидолдо ороһон тухай В. Гомулка һануулаа. Манай ороной мянган хүн бүхэнһөө 200 хүн наһа бараһан байна гээд тэрэ хэлээ. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ США-гай бүхы дээрэнь алдаһанда орходоо хоёр дахин олон хүн Польшын ниислэлдэ алдагдаа.

Баруун Германиин үһөө нэхэхые эрмэлзэгшэдэй, милитаризмын аюул тухай шууд сэхээр бидэнэрэй уридшалан һануулдаг байһые, социалис гүрэнүүдэй нэгэдэлые һулаpуулха бүхы һэдэлгэнүүдтэ эрид шангаар эсэргүүсэдэг байһые дэлхэй дээрэ хэншье бү гайхаг лэ. Бидэнэр өөрынгөө арадай аша туһын тулада оролдолгые хүтэлбэри болгонобди. Польшын аша туһануудайнь дэлхэй дээрэхи социализмын ба дэбжэлтын аша туһатай, интернационализмын үзэл бодолдо үнэн сэхэ байлгатай таһаршагүй холбоотой байһыень ойлгонобди.

Эгээл нимэһээ Советскэ Союзтай байгуулһан холбоондоо маанад хэлбэришэгүй үнэн сэхэ байдагбди. Бидэнэр тэрээнтэй хамта баясадаг, гашуудалаа хубаалдадаг байнабди. Агууехэ Октябриин социалис революциһаа уламжалан бии болоһон хүсэнүүд табин жэлэй турша соо Польшодо бэеэ даанхай байдалай зам хоёр дахин табижа үгөө. Польшын аюулгүй байдал ба тэрэнэй хилэнүүдэй ойроо хүртэшэгүй байлгые найдамтайгаар хангадаг Советскэ Союзтай байгуулһан холбооной үндэһөөр бидэнэр манай оронние али бүхы талаһаань хүгжөөнэбди, эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ социализмын илан мандахын түлөө тэмсэнэбди.

Советскэ Союзтай Варшавска договорой бүхы оронуудтай байгуулагдаһан энэ хани барисаан ажабайдал дээрэ шалгалта хүсэдөөр барижа гараа. Энэ хадаа манай генеральна хараа шугамай зүб байһые түүхын ёһоор батадхан гэршэлжэ үгэнэ.

Социалис оронуудай ба уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые бэхижүүлхые урда мэтэ бидэнэр оролдосотойгоор эрмэлзэхэбди гэжэ манай бүхы хүндэтэ айлшадые ба нүхэдые, тэдэнэй түлөөлһэн аха дүү партинуудые найдуулнабди.

Интернационализмын ленинскэ гол ёһонууд коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай хоорондохи харилсаануудай гансахан лэ бата бэхи үндэһэ һууринь болоно гээд В. Гомулка үргэлжэлүүлэн хэлээ.

Коммунис хүдэлөөнэй уласхоорондын шэнэ зүблөө зарлаха шухала гэжэ манай парти тоолоно. Империализмтай тэмсэхэ шухалын шухала зорилгонууд тушаа манай хамтын хараа бодол тодорхойлхын тулада, энэ талаар манай стратеги ба тактикые тааралдуулхын тулада иимэ зүблөө зарлаха хэрэгтэй болоно. Зүблөөн хадаа аха дүү ёһоор һанамжанууд тухайгаа хөөрэлдэхэ хуралдаан болохо зэргэтэй.

В. Гомулкын хэлэһэн үгэ ехэ анхаралтайгаар шагнагдаа, нэгэтэ бэшэ нэрьемэ удаан альга ташалганууд болоо. В. Гомулка съездые хаагдаһан дээрэ соносхоо. Делегадууд, айлшад хүл дээрээ бодон зогсоно. Конгрессэй зал соо «Интернационал» зэдэлээ.

ВАРШАВА. (ТАСС). Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин V съездын ноябриин 16-да һүүлшынгээ үдэр хүдэлмэрилхэдэ, ПОРП-ын Устав баталагдаа.

ПОРП-ын Центральна Комитет ЦК-гай 182 гэшүүн ба гэшүүндэ кандидадуудһаа, ПОРП-ын Центральна шалгалтын комисси 29 хүнһөө бүридэн, съезд дээрэ һунгагдаа.

ПОРП-ын ЦК-гай ПЛЕНУМ

ВАРШАВА. (ТАСС). ПОРП-ын V съезд дээрэ һунгагдаһан Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй пленум болоо гээд ПАП агентство мэдээсэнэ.

ЦК-гай Политбюрогой ба секретариадай гэшүүд ЦК-гай пленум дээрэ һунгагдаа. ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретаряар В. Гомулка дахяад һунгагдаһан байна.

ВАРШАВАДА УУЛЗАЛГА БОЛОБО

ВАРШАВА. (ТАСС). Съездэ ерэһэн аха дүү коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай делегацинууд ПОРП-ын хүтэлбэрилэгшэдтэй Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин V съездын боложо дүүрһэнэй һүүлээр ноябриин 16-да Варшавада уулзаа.

ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд: ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Владислав Гомулка, Юзеф Циранкевич, Эдвард Герек, Болеслав Ящук, Стефан Ендриховский, Зенон Клишко, Станислав Кочелек, Владислав Кручек, Игнацы Лога-Совиньский, Мариан Спыхальский, Рышард Стшелецкин, Юзеф Тейхма; тэрэшэлэн Политбюрогой гэшүүндэ кандидадууд, ЦК-гай секретарьнууд, бусад партийна хүдэлмэрилэгшэд уулзалгада ерээ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Вальтер Ульбрихт, БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Тодор Живков, МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Юмжагийн Цеденбал аха дүү коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй дунда байлсаа.

Чехословакиин компартиин, Венгриин социалис хүдэлмэришэнэй партиин, Румыниин компартиин, Корейн ажалай партиин делегацинууд, Вьетнамай ажалшадай партиин ба Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронтын делегацинууд, Баруун Европын, Азиин, Африкын, Америкын оронуудһаа ерэһэн хэдэ хэдэн коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай делегацинуудай гэшүүд мүн лэ байлсаһан байха юм.

Уулзалга угаа хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

КПЧ-гэй ЦК-гай ПЛЕНУМ ХҮДЭЛМЭРЕЭ ДҮҮРГЭЭ

ПРАГА. (ТАСС). КПЧ-гэй ЦК-гай пленумэй ноябриин 14—17-до Прагада болоһон тухай коммюникее ЧТК агентство дамжуулба. «Ойрын үе соо партиин бэелүүлхэ гол зорилгонууд» гэһэн элидхэл КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь А. Дубчек хэһэн байна. Элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ болоо, шиидхэбэринүүд баталан абтаа.

Л. Свобода, О. Черник, Г. Гусак, И. Смрковский, Л. Штроугал, Э. Эрбан, М. Якеш, В. Биляк, Я. Пиллер, Б. Шимон, А. Индра, З. Фирлингер, П. Цолотка, И. Гендрих, Б. Козелка, А. Капек, О. Рытирж болон бусад үгэ хэлээ. Хамта дээрээ 57 хүн үгэ хэлэһэн байна.

КПЧ-гэй онсо яаралтай XIV съезд зарлаха болзорые хойшолуулха тухай тогтоолой проектые КПЧ-гэй ЦК һайшаагаа. Онсо яаралтай XIV съездые зарлаха тухай дурадхал 1969 оной турша соо ЦК-гай Президиум оруулха ёһотой гээд тогтоол соо заагдана. Чешскэ областьнуудай коммунистнуудай эмхидхэлэй съезд партиин XIV съездын һүүлээр лэ болохо ёһотой гэжэ пленум тоолоно.

Чешскэ областьнуудта партийна хүдэлмэри хүтэлбэрилхэ талаар КПЧ-гэй ЦК-гай бюрогой дүрим ба үүргын проект, Чешскэ областьнуудта партиин хүдэлмэриин талаар Центральна хиналта-шалгалтын комиссиин бюро байгуулха тухай тогтоол баталагдаа. Чешскэ областьнуудта партийна хүдэлмэри хүтэлбэрилхэ талаар КПЧ-гэй ЦК-гай бюро байгуулагдаа. Тэрэнэй түрүүлэгшээр Л. Штроугал һунгагдаһан байна.

Словакиин компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретаряар Г. Гусак гэгшын һунгагдаһые пленум лаблаа.

Партиин ЦК-да хүтэлбэрилхы үүргэ дүүргэлгэһээ сүлөөлхэ тухай З. Млынаржай гуйлтые пленум хангаба.

ЦК-гай секретарьнуудаар В. Биляк, Я. Гетеш, И. Кемпна, Ф. Пенц ба Л. Штроугал гэгшэдые пленум нэмэжэ һунгаа. Л. Штроугал КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүнээр мүн лэ һунгагдаһан байха юм.

КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гүйсэдкомые пленум байгуулаа. Тэрэнэй составта О. Черник, А. Дубчек, Э. Эрбан, Г. Гусак, Ш. Садовский, И. Смрковский, Л. Штроугал, Л. Свобода ороһон байна.

Ойрын үедэ партиин бэелүүлхэ гол зорилгонууд тухай резолюциин проектые пленум хүдэлмэриингөө түгэсхэлдэ зүбшэн хэлсэжэ, батлан абаа.

А. Дубчек пленум дээрэ түгэсхэлэй үгэ хэлээ.

…НИСТРЭЙ АМАРШАЛГА

… сэрэгүүдэй, артилле…эртэй дашарамдуулан, …Обороныш министр, Со…юзай маршал А. А. …етчигүүд болон артил…ые, бүхы сэрэгшэдые, …промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдые амаршалаад, баатар хото Москвада, союзна республиканuудай ниислэлнүүдтэ, баатар хотонуудта артиллериин буудалгаар салют үгэхыень захирба.

…РЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ …ПУТАДЫЕ ҺУНГАҺАН ТУХАЙ МЭДЭЭСЭЛ

…ескэ № 25 һунгуулиин округһоо Буряадай АССР-эй …о Соведэй депутадые һунгалга 1968 оной ноябриин …үнгэргэгдөө.

… округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депу… нүхэр Зварцев Александр Михайлович һунгагдаба.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха Одесскэ окружной һунгалтын комисси.

МОЧЕВИНЭ—МАЛДА ТУҺАТАЙ ЗҮЙЛ

(Научно-туршалгын аша үрые ажалдаа үргэнөөр нэбтэрүүлэе)

АДУУҺА МАЛАЙ ашаг шэмые эрид дээшэлүүлжэ, ойрын жэлнүүдтэ мяха, һү, үндэгэ, нооһо улам ехээр үйлэдбэрилдэг болохо тухайда КПСС-эй ЦК-гай тээсгэн октябрь һара соо болошо Пленум дээрэ үшөө дахин онсо анхарал хандуулагдаһан байна.

Энэ зорилгые амжалтатайгаар шиидхэхын тула түбхын түрүүн бүхы адууһа малда үбһэ тэжээл элбэг дэлбэгээр бэлэдхэдэг болохын хажуугаар, мүн микробиологическа зүйлнүүдые ехээр үйлэдбэрилжэ, малай тэжээлые шухала бодосуудаар—белок, элдэб антибиотигууд гэхэ мэтээр баян болгохо зорилго тус Пленум дээрэ баһал табигдаа.

Хэнэйшье мэдэһээр амитан бүхэнэй бэе махабад болон ажамидаралда белок гээшэ тон ехэ үүргэ дүүргэдэг. Белок хэрэглэнгүйгөөр адууһа мал, бусадшье амитад ажамидаржа шадахагүй байна. Тэдэ тиимэ хэрэгтэй шухала бодосуудые үбһэ тэжээлһээ абажа, досоогоо болбосоруулдаг, бэедээ шэнгээдэг ха юм. Энээн дээрэһээ белок элбэгтэй тэжээл саддатараа эдижэ байһан мал лэ тобир тарган, түргэн томо болосотой байдаг, ашаг шэмэшье ехээр үгэдэг гээшэ.

Тиимэһээ үхэр малда һайн шанартай үбһэ тэжээл элбэгээр эдюулээд байгаа һаа, тэдэнһээ мяха, һүн, нооһон ехээр абтаха ушартай. Гэбэшье заримандаа элдэб бодосуудаар элбэг. шэмэтэй һайн тэжээл хэдышье ехээр эдюулнэбди гэн гэһээш, үхэр малай һү шэмэ ёһоор дээшэлдэггүй, мүртэй таргалдаггүй, мүн нарай малшье өөдтэй томо болодоггүй.

Энэ юун дээрэһээ болоноб?

Белогойл дутаһанһаа болоно. Малай бэедэ шухала хэрэгтэй тиимэ бодосууд үбһэ тэжээл соонь үшөөл дутамаг байшоо ха юм.

Теэд үбһэ тэжээлые хайшан гээд белок элбэгтэй болгохо гээшэб?

Загаһанай, мяха-яһанай, мяханай гурилда, промышленностиин гаргадаг элдэб тусхай холимол тэжээлдэ һайн шанартай белок ехэ байдаг гэжэ мэдэнэбди. Теэд тэдээгээр бүхы малые гүйсэд хангахань бэрхэтэй, үнэтэйшье, хоморшье байна.

Гэбэшье илангаяа манай республикын эрхэ байдалда адууһа малай үбһэ тэжээлые белогой зүйлнүүдээр элбэгжүүлхэ гээшэ тон шухала асуудал болонхой. Үбэлжэлгын үедэ ехэнхидээ үхэр мал, үнеэд белогоор дуталдажал, ашаг шэмээ татана ха юм. Манай эндэхи ажахынуудта үбһэниинь гол түлэб үлэн муу, уһа намаг, ой модоной захын, дээрэ газарай юм. Тиихэдэ кукурузын силос, корнеплодууд оройдоошье белогоор хомор ургамалнууд бшуу.

Хибэдэһээ хибэжэ элеэлдэг малда үгтэдэг хоолой тэжээлэйнь единицэ бүхэндэ 100 граммһаа бага бэшэ болбосорһон протеин заабол байха ёһотой. Үнэндөө манай эндэхи үбһэ тэжээлэй единицэ бүхэниинь оройдоол 50-70 грамм тиимэ бодосые үгэнэ. Тэрээн дээрэһээл эхэ мал олоороо һубайрна, һү шэмээ ехээр татана, турана, муудана, үбһэ тэжээлшье үлүү ехээр гаргашалагдана.

Манай эндэхи сабшалан, тарялан дээрэһээ абтадаг үбһэ тэжээлэй белогоор дутамаг хадань, химическэ хэмэл тиимэ бодосуудые үргэнөөр хэрэглэхэ ёһотой болонобди. Һүүлэй жэлнүүдтэ промышленностимнай аминокислота, мочевинэ, аммиак, аммониин дабһан гэхэ мэтэ азодтой синтетическэ бодосуудые элбэгээр гаргадаг болоо. Тэдэниие малай үбһэ тэжээлдэ зүбөөр холилсожо эдюулээд байбал, тэрэ белогойнь дутамагые хүсэлдүүлхэ дүүрэн аргатай байна.

Тэдэ бодосууд сооһоо манай эндэхи эрхэ байдалда мочевинэ илангаяа ехэ удха шанартай. Мочевиныя тэжээлэйнгээ шанараар хэды шэнээн ашагтай байһаниие мүнөө оронойнай 70 гаран научна эмхинүүд шэнжэлжэ байнхай.

Үнгэрэгшэ жэлэй үбэлжэлгын үедэ республикымнай зарим ажахынууд малай үбһэ тэжээлые мочевинээр шанаржуулжа туршаа һэн. Энэмнай шэнэ юумэ гээшэ ааб даа. Тиимэһээ зарим хүнүүд мочевинэ эдюулхэдэмнай үхэр малда муу байха, мүртэй туһа болохогүй гэһэншүүгээр һанадаг байна.

Теэд манай орон дотор үхэр малай тэжээлдэ мочевинэ холилсожо эдюулээд туршаһан, һайн үрэ дүн туйлаһан жэшээ, дүй дүршэл яһала олон. Жэшээлхэдэ, Украинын Ойто-тала болон Полесье гэжэ газартахи институтда дүрбэн жэлэй туршада һү ехэтэй үнеэдэй рационоо мочевинэ холилсожо эдюулнэ. Тэдэ үнеэдынь мүнөө гурбадахяа ямаршьегүй туғаллаад, һү шэмэншье ехэ зандаа.

Хүдөө ажахын малай физиологи болон биохимиин бүхэсоюзна научно-туршалгын институтда заһагдаһан эрэ хашарагуудта, сарнуудта табан жэлэй туршада мочевинэ эдюулэлсэжэ туршаа. Мүн гурбан бүлэг хонидто, нэгэ бүлэг үнеэдтэ дүрбэн жэл соо тиимэ азодтой бодосуудые үбһэ тэжээлдэнь холижо үгэлсэһэниинь баһал һайн үрэ дүн харуулаа.

Манай хүршэ Эрхүүгэй областиин ажахынуудшье химическэ арга хэрэглэжэ, малай үбһэ тэжээлые белогоор элбэг болгодог дүй дүршэлтэй юм.

Үбһэ тэжээлдэнь мочевинэ холилсоходо үхэр малай ашаг шэмынь хэр зэргэ дээшэлдэгые шалгажа үзэхын тула, манай Буряадай туршалгын станциин ажахыда нэгэ иимэ шэнжэлгэ хэжэ үзөөбди. Нэгэ адлирхуу болзорто туғаллаһан, һү шэмынгээ гарасааршье адли 12 толгой үнеэдые шэлэжэ абаад, хоёр бүлэг болгожо, тон адли рационноор элеэлүүлээбди. Үнеэн бүхэндэ 5—5 килограмм үбһэ, һолоомо, 20 килограмм силос, 2 килограмм талха тарянанай зүйл, 50 грамм яһанай гурил, хамта тэжээлэй 9 единицын хэмжээнэй хоол үгтөө. Зүгөөр нэгэ бүлэгэйнь тэжээлдэ мочевинэ холёод, нүгөөдэнь холингүй эдюулэгдээ.

Тиихэдээ мочевинэ холигдоогүй байхадаа тэрэ бүлэг тэжээлынь 659 грамм болбосорһон протеинтэй байһан. Харин мочевинэ холиходомнай протеиниинь 950 граммда хүрөө һэн.

Мочевинээ үдэрэй хоёр дахин—үглөөгүүр, үдэшэндөө уһанда хайлуулаад, талха тарянанай зүйлдэ гү, али кукурузын силостэ сүршэжэ эдюулээбди. Сүүдхэдээ үнеэн бүридэ 112 грамм мочевинэ үгтэһэн байна. Гэбэшье малай организмай мочевиные досоогоо тэрэ дарыдань болбосоруулжа эдеэн болгодоггүй, харин даамайгаар шэнгээдэг байһаниие хараада абажа, тэрэнээ түрүүн бага багаар эдюулжэ захалаад, 10—12 сүүдхэ соо дадхуулан нэмээһээр тэрэ 112 грамм нормодонь хүргөөбди.

Мочевинэ холилсоһон тэжээл эдиһэн үнеэд һү шэмээ хараа байса дээшэлүүлжэ захалаа. Жэшээлхэдэ, «Света» гэжэ үнеэн түрүүн сүүдхэдээ 6,6 килограмм һү үгэлэг һаа, мочевинын холисотой тэжээл эдеэд байхадаа сүүдхын 9,7 килограмм һү үгөө гэхэ гү, али һү шэмээ үдэрэй 3,1 килограммаар нэмээгээ. «Тэматная» гэжэ үнеэн түрүүн үдэрэй 6,4 килограмм һү үгэдэг һаа, һүүлдэнь 11,1 килограмм һү гарадаг болоһон байна. Мүн «Акация» үнеэн һүеэ 6,2 килограммһаа 9,8 килограмм хүрэтэр дээшэлүүлээ.

Харин мочевинэ холигдоогүй тэжээл эдижэ байһан «Миска», «Мата», «Симфония», «Земфира» гэжэ нэрэтэй үнеэд түрүүн тус тустаа үдэрэй 6 килограмм һү үгэдэг һаа, һүүлдэ 8—8,2 килограмм һү үгөө гэхэ гү, али энэ үе соо һүеэ миил 1,4—1,5 килограммаар нэмээгээ.

Ондоогоор хэлэбэл, мочевинэтэй тэжээл эдиһэн зургаан үнеэд сүүдхэдээ хамта 59,5 килограмм һү үгэхэдэнь, тиимэ холисогүй тэжээл эдиһэн зургаан үнеэдынь сүүдхын 49,3 килограмм һү үгөө. Тиигэжэ мочевинэ холилсоһон үбһэ тэжээл хоёр һара шахуу соо эдеэд байхадаа, тэдэ үнеэд һү шэмээ сүүдхын 18,2 килограммаар нэмээһэн болоно. Харин нүгөө бүлэг үнеэдынь һү шэмээ миил 9,5 килограммаар нэмээгээ. Эдэ хоёр бүлэг үнеэд тус тустаа аб адли, сүүдхын 9 тэжээлэй единицын хэмжээнэй хоол эдеэ. Тиигэбэшье мочевинэ холисотой тэжээл эдиһэн үнеэн бүхэн сүүдхын дунда зэргээр 9,6 килограмм һү үгэхэдэнь, нүгөөдүүлынь миил 8,2 килограмм һү үгөө бшуу. Энэмнай горитойхон илгаатай болоно ха юм.

Саашань, экономическа талаараа энээнэй али тухай ашагтай байһаниие хаража үзэе. Зургаан толгой үнеэдтэ сүүдхын 672 грамм мочевинэ эдюулэгдээ. Энэнь хамта 7 мүнгэнэй сэнтэй. Тиихэдэ сүүдхын 8,2 килограмм һүн нэмэжэ абтаа. Тэрэниие гүрэнэй сэнгээр худалдахадамнай 1 түхэриг 31 мүнгэтэ болоно. Энээн сооһоо мочевинын сэн гаргахада, сэбэр ашаг олзонь 1 түхэриг 24 мүнгэн болоно. Иигээд ерэхэдээ үнеэн бүхэнһөө сүүдхын ямаршье гаргашагүйгөөр 20 мүнгэнэй сэбэр ашаг олзо оруулаа ха юмбибди.

Малай рациондо мочевиные хайшан гээд оруулаа һаа таарамжатайб?

Тэрэниие уһанда хайлуулаад, эдюулхынгээ урда силос дээгүүр сүршөөд үтэхэдэ болохо. Үгышье һаа, силос дараха үедөө тонно бүхэндэ 4—5 килограмм мочевинэ миил хайлуулангүй тараан сасахада өөрэгүй.

Гэхэтэй хамта мочевиные сэбэр, ууха уһанда хайлуулжа болохогүй, тэрэнь түргэн буйлуулагдаад, үхэрэй гүзээн, һархинсаг соо аммиак ехээр сугларшадаг. Тэрээнһээ уламжалаа шуһандань ороод, хорон болож магад.

Профессор Н. Шманенковэй заа һанай ёһоор, азодтой бодосуудые малда иимэ нормоор эдюулхэдэ таарамжатай гэжэ тоологдоно:

(Толгой бухэнэй граммаар)

	Мочевинэ	Сульфат аммони	Бикарбонат аммони
Томо эбэртэ малда	100—150	150—250	200—400
1 жэлһээ 6 һара хүрэтэр жэжэ эбэртэ малда	50—60	80—120	120—150
Жэлһээ дээшэ болоһон бодо малда	70—80	100—150	150—200
Томо хонидто	12—16	15—20	20—25

Республикын зарим ажахынууд малай тэжээлдэ синтезированнэ азодтой бодосуудые холижо үгэлсэдэг болонхой. Теэд энээниие ажахы бүхэндэ үргэнөөр хэрэглэхэ дүүрэн арга бии. Хэнэйшье мэдэһээр манай эндэхи колхоз, совхозууд үбэлэй сагта адууһа малаа үбһэ тэжээлээр оройдоол 60—70 процент хангана. Тиигээдшье тэрэнь шанараар тон муу, протеин багатай байдаг гээшэ. Харин үбһэ тэжээлдэ мочевинэ болон бусад азодтой бодосуудые холилсоо һаа, тэжээлэй шанаршье эрид дээшэлхэ, һураггүй арьбан, ехэшье боложо үгэхэ бшуу.

Байгша оной үбэлжэлгын үедэ химиин эдэ зүйлнүүдые ехээр хэрэглэжэ, малай тэжээлые шанаржуулха шухала.

Республика дотормнай мочевинэ жэлһээ жэлдэ элбэгээр асарагдана. Тэрэниие зүбөөр хэрэглэжэ шадаа һаамнай, протеин багатай үбһэ тэжээлдэ холилсоһон мочевинын килограмм бүхэнһөө 8—10 килограмм һүн гү, али 1 килограмм мяхан нэмэжэ абтаха аргатай байна. Энээниие хараадаа абалсаял.

И. ВОРОБЬЕВ,
Буряадай хүдөө ажахын туршалгын станциин мал ажалай таһагые даагша, хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат.

Ивалга тосхон.

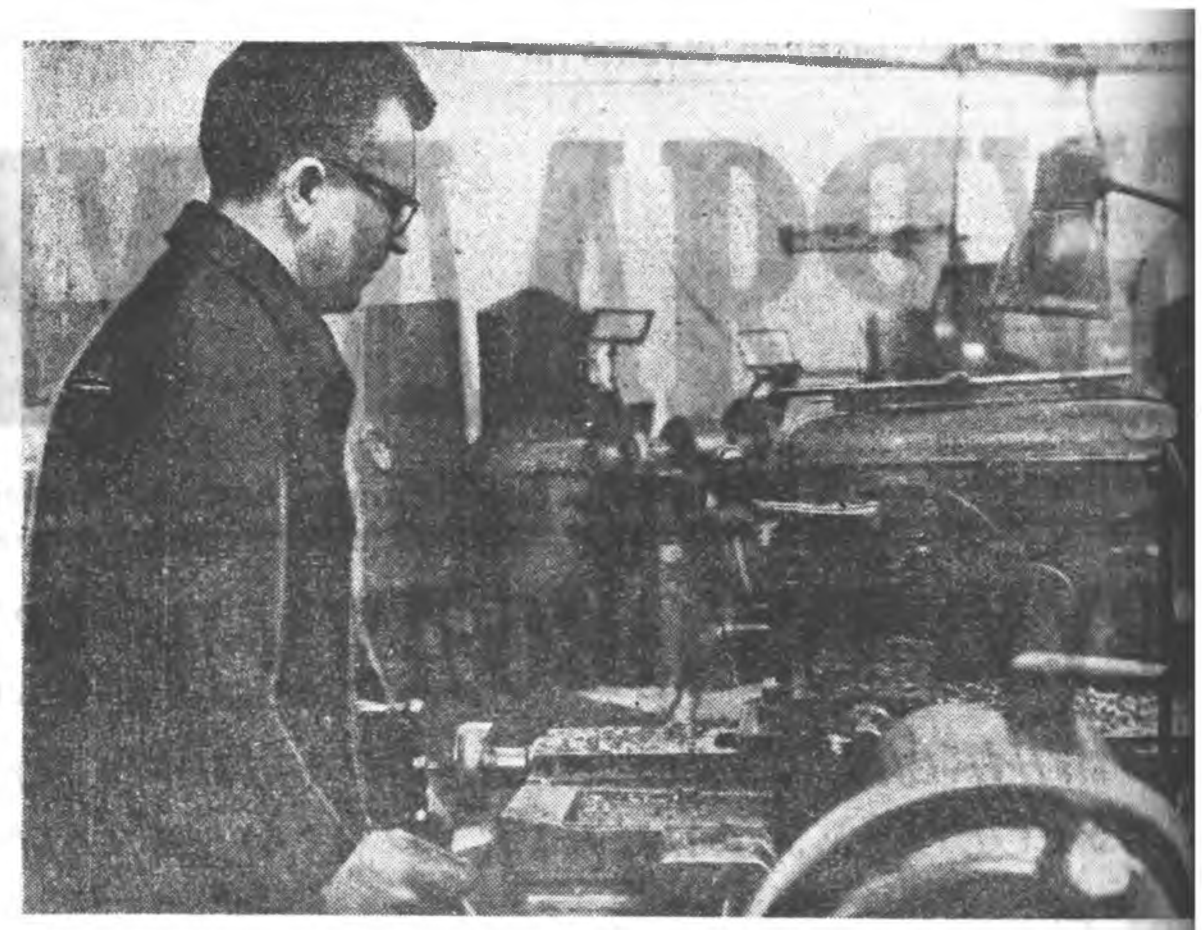

Улаан-Үдын Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэд жэлэйнгээ даабари болзорһоо урид дү... хын түлөө тэмсэнэ. Заводой дизельнэ цехэй токарь, коммунис ажалай ударник Федор Ильич Ч... социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябадаг. Нүхэр Чагировай габьяата ажалынь тэмдэглэгдэн, «Э... токарь» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо. Зураг дээрэ: Ф. И. Чагиров.

А. МАНТАЕВАЙ ф...

ТОДОРХОЙ БАЙБАЛ ҺАЙ...

Манай нютагта нэгэ үнэр баян механизаторай бүлэ бии. Үнинэй комбайнер Яков Филиппович Калашников энэ бүлын эзэн. Гурбан хүбүүдынь механизатораар хүдэлдэг, үшөө нэгэнииинь совхозойнгоо ажахые даагшаар ажаллана. Нэгэ хүбүүниинь армида алба хэнэ, эгээ багань арбадахи класста һурадаг, манай соёлой байшангай уран һайханай самодеятельностьда хабаададаг. Энэ бүлынхидые юундэ тоолонобши гэхэдэ, минии хөөрөөндэ иимэ холбоотой юм.

Мүнөө намартаа, таряа хуряалгын үедэ манай агитбригадынхид өөһэдынгөө ажалаар полевой стануудта ябадаг байбабди. Тиигэжэ ябахадаа «Сахилгаан» хуудаһа ажалай түрүүшүүлдэ зорюулан гаргадаг һэмди. Нэгэ иимэ хуудаһа Яков Филипповичтэ зорюулаа бэлэйбди. Шүлэгөөршье соло дуудаабди энэ хүндөө. Хуу өөһэдымнай зохёол ааб даа. Иигэжэ хандахада, хүн дуратай байдаг (магтуулһандаашье бэшэ ха даа, харин ниитын зүгһөө анхарал табиһанай түлөө баясадаг, урмашадаг, зориглодог) гэжэ ажаглагдаһан байна.

Үнөө нэгэ жэшээ. Ургаса хуряалгын үедэ социалис мүрысөөн хаа хаанагүй үргэн дэлисэтэйгээр дэлгэрдэг бээзэ. Манай «Эрдэм» совхоздошье механизаторнууд, таряашад мүрысэһэн байна. Ажалай энэ урилдаае улам абьяастай болгохын тулада дүнгүүдыень саг сагта гаргажа, олоной үзэмжэдэ ходо табижа байха гээшэ баһа шухала байһаниинь элитэ. Мүрысөөнэй дүнгүүд манайда яажа гаргагдадаг байгааб?

Комбайнерай мянган центнер таряа сохихотойнь сасуу комбайндань мүшэ хададаг байгаабди. Эдээндэ ерэхэ бүришни «хэндэ мүшэ асараабши?» гэлдэжэ байха. Энэ намартаа совхозой комбайнернууд нилээд олон одонуудтай Түгнын талаар дабшадаг байба. Алексей Иванович Фетисов хамтадаа 6400 центнер таряа сохиһон байна. Мүн комбайнер Нотан Яковлевич Калашников бэрхэ ажалаараа шалгараа һэн. Ургаса хуряалгын дүнгөөр эдэ хоёрто нэгэдэхи ба хоёрдохи шангууд—100—75 түхэригэй шан барюулагдаһан байна.

Эдэ бүгэдэниие юундэ дурданабши гэхэдэ, ойлгуулламжын хүдэлмэри тодорхой байхадаа һайн, үрэ нүлөө ехэтэй. Иигэжэ хэлэхэдээ би хүнэй огтолон мэдээгүй юумэ дурдана бэшэб. Хаа хаанагүй агитаторнууд, соёлшод имэрхүү хүдэлмэри ябуулжал байдаг юм бээзэ. Тиимэшье һаань, минии һанахада, манай агитаци ерэнхы уряанууд байха бэшэ, харин тон тодорхой, хүндэ сэхэ хандаһан шэнжэтэй байгаа һаа дээрэ шэнги гэжэ бодото байдал гэршэлнэ.

Манай соёлой байшангай ... бэнгада үшөө юу хэлэг б... Полевой стануудта д... хуудаһануудые, «Сахилгаан» ... дэһа гаргадаг байба. Мү... үдэрэй һонинууд гээд тусх... таһанууд гаргагдадаг һэн. ... дуушад, уран уншагшад ... таниха. Тиихэдэ лектор ... шаха. Темэнь ехэнхидээ у... рондын асуудалаар бай... намартаа Чехословакидахи ... хүн зоной һанаа үшөө з... байба. Тиимэ дээрэһээ энэ ... талаар лекци олоор унш... байна. Гадна орон доторы... совхозойнгоо һонинуудые ... жэ үгэдэг байгаа.

Ургаса хуряалгын үе... нүүдэй ехэнхидээ хүдөө... дээрэ байхадань, ажалшад... бодолсой эрилтэ хангахы... совхозой партком, манай ... байшан имэрхүү ху... ябуулжа байгаа. Эдэ бүгэд... зоной эрилтэ дууһан ха... хын аргагүй. Тиихын тул... оролдолго хэрэгтэй, һони... элдэб арга бэдэрхэ шухал... талаар манай соёлой бай... хэз хэлэг гээшэ. Тиин ... ондоо хөөрөөнэй темэ, мүн... таци тухайл хэдэн үгэ хэл... һэм.

П. ПЕРЕЛЫГИ...
Мухар-Шэбэрэй айм...
Түгнын соёлой байш...
дирек...

Хонин һүрэг—манай баялиг

БАРАНАЙ ОРОЛДОЛГЫН ХҮСӨӨР

Илангаяа ажахын үнинэй, дүршэл шадабари ехэтэй хонишод тон ехэ оролдолго гаргаа. Тэдэнэй дундаһаа совхоздоо хори һайса гаран жэлдэ хонишоноор хүдэлһэн Мыдыгма Цыбиковна Балдановае нэрлэнгүй үнгэрхэ аргагүй. Энэ нүхэрнай мүнөө өөрынгөө басаган Роза Намжиловае эрхим хонишон болгожо һургаад, сугтаа хүдэлнэ. Жэл бүхэндэ зуун эхэ хонин бүриһөө 95—100 хурьга алдадгүй абадаг юм.

Мүн бэрхэ хонишон Елизавета Дылыковна Дашадондокова эрхим классай нарин нооһотой хонидые хаража, байгша ондо зуун эхэ хонин бүриһөө 92 хурьга түлжүүлээ. Хурьгадынь эхэһээ һалгаахада, тус бүринь 26 килограмм татаһан байна. Гадна энэ отарынхид хонин бүриһөө 4 килограмм нооһо хайшалаа.

— Хонидой үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри нэн түрүүн хонишодойл өөһэдынь хүсэл оролдолгоһоо дулдыдаха байна. Мүнөө үень совхоздоо 5 мянга шахуу толгой 1-дэхи классай нарин нооһотой хонидтой болоод байнабди. Эдэ хонид тус бүридөө дунда зэргээр 4,5 килограмм нооһо үгэдэг юм. Саашадаа бүхы хонин һүрэгөө иимэ һайн үүлтэрэй болгохын түлөө оролдожо байнабди,—гэжэ совхозой зоотехник, Буряадай АССР-эй габьяата зоотехник Даша-Цунсык Дарижапович Дарижапов хөөрэнэ.

Нүхэр Дарижапов өөрөө совхозойнгоо хонин һүрэгэй үүлтэр һайжаруулхын тула нилээд ехэ хүдэлмэри хэһэн хүн юм.

Һүүлэй хэдэхэн жэлэй туршада хонидойнгоо үүлтэр һайжаруулха, тэдэнһээ тарган мяха, торголиг нооһо ехээр абадаг болохын тула Загаһатын совхозойхид горитой хүдэлмэри хээ гэжэ тээсгэн болгошо республикын түрүү хонишодой зүблөөн дээрэ онсо тэмдэглэгдээ һэн.

Нээрээшье оройдоол гурба-дүрбэн жэлэй саада тээ эндэхи олохон отарануудай хонид аймагай бусад ажахынуудайхиһаа юугээрээшье илгардаггүй, гол түлэб бэеэр жэжэ, нооһо муутай байһан юм. Нэгэ отарада сагаан, хара, эреэн хонидынь хуу худхашанхай ябадаг бэлэй.

Харин мүнөө совхозой отарануудта ябахада, хонидынь хуу нэгэ жэгдэ бэеэр сула, һайнууд, ехэнхидээ нэгэдэхи, хоёрдохи, гурбадахи классай нарин нооһотой болонхой байдаг. Хара, эреэ марлан, муу нооһотой хонидые эндэ харахагүйт.

Совхоздо бүхы хонидойнь үүлтэр хоёр-нэгэн жэл соо гэнтэ иигэжэ һайжаруулагдашоо бэшэ. Тус һайнтай, бэеэр сула, эрхим шанартай нооһо ехээр үгэдэг хонидые хёрхо наринаар илгажа, хурьгадынь зүбөөр түлжүүлхэ талаар совхозой хонишод, мэргэжэлтэй жэлэй дүрбэн сагта эсэшэ сусашагүйгөөр ажалладаг байгаа

Зураг дээрэ: 1. Зоотехник Д.-Ц. Дарижапов, 2. Хонишод М. Балданова, Е. Дашадондокова.

Д. САМБУЕВАЙ фототекст.

ШЭНЭ УРГАМАЛАЙ ЭХИ ТАБИГША

Колхоз, совхозуудай үйлэдбэри хүгжөөхэ хэрэгтэ хүдөө ажахын эрдэм наукын, эрдэмтэ бүхэнэй үүргэ, харюусалга ехэ гэжэ КПСС-эй ЦК-гай 1968 оной октябриин Пленум дээрэ онсолон тэмдэглэгдэһэн байна. Хүдөө ажахыда хүдэлжэ байһан эрдэмтэдтэ манай парти, совет арад ехэ анхаралтайгаар хандадаг гээшэ. Байгша оной октябрь һарын эхеэр «Хүдөө ажахыдахи научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэри һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» гэһэн тусхай тогтоол КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет абаһан байна. Тиихэдээ парти, правительствамнай эрдэм-шэнжэлэлгын хүдэлмэриие аша үрэ ехэтэй болгохо хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулба.

Энэ талаар Буряадай хүдөө ажахын туршалгын станциин ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ, хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат Александр Матвеевич Останин тухай хэдэн үгэ хэлэхээр байна. Юуб гэхэдэ, А. М. Останин эрдэм-шэнжэлэлгын хүдэлмэридэ дүшөөд жэл ябана.

Ленинградай хүдөө ажахын институт дүүргээд, совхоздо агрономоор хүдэлжэ байһан А. М. Останиние 1932 ондо Буряадай хүдөө ажахын туршалгын станциин сорт шэнжэлхэ участогые даагшаар эльгээһэн. Тэрэ сагһаа хойшо Александр Матвеевич Буряад ороной байгаалиин эрхэ байдалда ороохо тарянанай баян ургаса үгэхэ сортнуудые бии болгохын тула эсэшэ сусашагүйгөөр оролдоо. Тиихэдээ мэргэжэл шадабари ехэтэй селекционер Кирилл Мартынович Крамм гэгшэһээ саг үргэлжын туһаламжада хүртэдэг һэн.

Гурбан жэл шахуу үнгэрөөд байхада, туршалгын станциин селекциин таһагые даагшаар томилогдоһон. Тиигэжэ тэрэ сортнуудые туршаха, шэнэ сорт бии болгохо хүдэлмэридэ хам ороһон байха.

Уданшьегүй «Забайкальская», «Онохойская» гэжэ нэрэтэй хабар тариха хара тарянанай сортнууд туршалгын участогуудта дамжуулагдаһан. Тэрэ «Онохойская» сортын хара тариан шэнжэлэгдэжэ, нютагай эрхэ байдалда эгээл баян ургаса үгэхэ гэжэ сэгнэгдэһэн юм. Мүнөө үедэ гансал энэ сортын хара тариан республикын бүхы ажахынуудта ургуулагдана.

Арбан жэлэй урда тээ Александр Матвеевич намар тариха хара тарянанай һайн сорт бии болгохо хүдэлмэри захалаа. Тиихэдээ Шатын областьдо таригдадаг нютагай хара таряа абажа, тэрэниие бусад һайн сортнуудтай холижо, Үдын, Буряадай гэжэ хоёр шэнэ сорт бии болгоо. Эдэ хоёр сортын намарай хара тариан баян ургаса үгэдэг, үбэлэй хүйтэниие бэлэхэнээр дабажа гарадаг байһан. Эдэ сортнууд дэлхэй дээрэ үбэлэй хүйтэниие һайнаар дабадаг эгээн ургаса ехэтэй хара тариан гэжэ сэгнэгдэнхэй.

ЭРДЭМТ... ТУХАЙ ХӨӨРӨӨ...

Тэрэшэлэн Александр ... веевич олон жэлэй ногоо... һайн сортнуудые бии болг... лаар хүдэлжэ ороо. Юуб ... тэрэ үедэ республика ... олон жэлэй ногоо таридаг... ной байгаа һэн. Энэшье ... нүхэр Останин амжалта т... шадаа. Тэрэнэй оролдолго... далгаар үбэлэй хүйтэниие ... дабадаг «Онохойская-6» ... хүсы үбһэнэй сорт байгуу...

Александр Матвеевич ... жэлэй бусад түрэлэй ... дые бии болгожо шадаба... дэмтын хүсөөр «Онохой... сортын волоснец Сиб... «Онохойская-52» сортын ... туршалгын станцинуудта ... лэгдэжэ байнхай.

Теэд эрдэмтэ гансахан ... сорт бии болгохын түлөө ... бэшэ, мүн олон жэлэй ног... гуулха агротехникэ, хабар... марай тарянда ямар үг... гэ хэрэглэхэдэ баян ургаса ... гэжэ шэнжэлһэн байха юм.

Александр Матвеевич ... лэн хүдөө ажахын эрдэм ... туйлалтануудые олон ... ойлгуулха, түрүү дүй дүр... лэдбэридэ нэбтэрүүлхын ... эдэбхитэйгээр тэмсэһэн бай... гаран асуудалаар тусхай ... зетэ, журналнуудта статья... һэн. Тэдэнэй зариманинь ... саана хэблэгдэһэн байна.

Тиимэл хадань Александр ... веевичые республикымнай... тэд, олониитэ хүндэлдэг, т... найдадаг гээшэ.

Мүнөө А. М. Останин 60 ... хүрэбэшье, дурлаһан ажал... хёогүй, баян ургаса үгэдэг ... сортын ургамалнуудые би... гожо, республикынгаа ... совхозуудта дамжуулха, па... гаа ЦК-гай октябриин Пле... шиидхэбэриие бэелүүлхэ ... өөрынгөө хубитые оруулха... тэй.

Л. ГЕРАСИМО...
Республикын хүдөө ажа...
туршалгын стан...
научно-техни...
мэдээсэлэй ба пропаган...
таһагые даа...

„Буряад үнэндэ“
бэшэһэнэй һүүлээр

„ГЭМЫНЬ УРДАА, ГЭМШЭЛЫНЬ ХОЙНОО“

«Дээдэ Тайлсын (Хори) совхозой хонишод Владимир Афанасьев Василий Желтов гэгшэд хуудам талын дунда адуулжа ябаһан хонидоо хаяжархёод, Тарбагатай, Нарин тосхонуудаар зайжа, архидашаһан гэхэ. Эзэгүй үлэһэн хонидынь хадагдаагүй тарянда орожо, санхатажа захалһан юм. Хамтадаа 176 толгой хонид нэгэ доро үхэһэн байгаа гэжэ манай газетын октябриин 12-ной номерой «Будамшуугай почтодо» бэшэгдэһэн юм.

Гэгээн сагаан үдэр ниитын һүрэг гэнтын аюулда оруулһан архиншадта ямар зэмын тохогдоһон тухай Хориин аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Санжиев манай редакцида иигэжэ мэдээсэбэ:

«Газетэдэ толилогдоһон статья соо хэлэгдэһэн баримта булта зүб. Энэ асуудалаар КПСС-эй райкомой бюро зарлагдажа, совхозой директор П. О. Никитиндэ донгодолго, хоёрдохи отделениин эрхилэгшэ А. И. Поломовто шанга донгодолго соносхогдоһон. Тиихэдэ хонидто саг соонь туһаламжа үзүүлэнгүй орхиһон ветеринарнэ фельдшер К. В. Сыреновтэ шанга донгодолго соносхогдоо. Мүн Сыренов Хориин аймагай арадай сүүдэзр хэһээгдээ.

Хонидоо хаяжархёод архидаһан Желтов хоёр жэлээр түрмэдэ һууха болоо. Нүгөөдэ Афанасьевынь нэгэ жэлээр заһаруулха хүдэлмэридэ ябаха, совхоздо ушарһан гарза түлэхөөр шиидхэгдээ.

...ОДОДОО БЭЛЭН

Н. КРЫЛОВ,
...гическэ шэглэлтэй ракетнэ сэрэгүүдэй ахамад ...командалагша, Советскэ Союзай маршал

...арад В. И. Ленинэй тү- ...100 жэлэй ойдо бэлэдхэн, ...табан жэлэй даабаринуу- ...рhоонь урид дүүргэхын ...ихсэн, политическэ ба ...эхэ дэбжэлтын оршон бай- ...кетнэ сэрэгүүдэй, арти- ...лэрые тэмдэглэжэ байна.

...Ракетнэ сэрэгүүд үшөөл ... гэбэшье ракетнэ техни- ...три үнинhөө хойшо эхи ...лай юм. Совет ракетчи- ...адынгоо hайндэрые тэм- ..., ородой ба совет эрдэм ...онсо гайхамшаг түлөө- ..., орон дотор ракет бү- ... эхи табигша А. Д. За- ... И. Константинов, И. И. ..., К. Э. Циолковский, ...нер, С. П. Королев гэг- ...онсо баяр баясхалантай- ...дэтэйгөөр нэрлэн дурда- ...энэй научна шэнжэлгэ- ...ролдосото ажал Агуухэ ...н hүүлээр ракетнэ тех- ...жөөхэ хэрэгтэ гайхамшаг ... түйлалгадань Эхэ орон- ...лаа.

... Советскэ правительство ...ондын байдалай шанга ... хараада абажа, СССР-эй ...амдалта политика бэе- ...ээ хамта, тэрэнэй оборон- ... шадал ехээр хүгжөөхын, ...лис түримхэй ямаршье ... харюу үгэхөөр Зэбсэгтэ ...эйнгээ бэлэн байлгые ... тула шухала бүхы юумэ

...тэ Хүсэнүүдэй шэнэ тү- ...сэрэгүүдые—стратегическэ ...й ракетнэ сэрэгүүдые ...hон ушар Арми ба Фло- ...hөөрнь шэнэдхэн хубил- ... бодото бэелэл болоно. ... гол сохилто хэхэ габша- ..., эзэрхэг түримхэйшүү- ... дараха, дайнай үедэ тэ- ...рид шууд бута сохихо га- ...тэ зэбсэг мүн.

...нэ сэрэгүүд манай арадай ...үлдэр, найдамтай зэбсэг. ...лдар соло ба өмогорхо ... Совет гүрэнэй индустри- ... научно-техническэ хүг- ...дээдэ шата, манай арад ... гайхамшаг шанарнууд: ...алисэ, урдаа табиhан зо- ... оролдосотой нэтэрүүгээр ... ябадал, эрэлхэг зориг, ...бьяа, интернациональна ... үнэн байлга элэ сэрэ- ...р бэелэн харагдана.

...агай парад дээрэ түби- ...оондын ба баллистическэ ...дэй анха түрүүн харуу- ...hаа хойшо арба нэгэн ...рбо. Тэрэ гэhээр Ракет- ...үүд тоогой, илангаяа ша- ...лаар нилээд хүгжөө. Ра- ...эргүүд олон янзын зэб- ... болонхой. Тэдээндэ эл- ...емын ракетэнүүд, тэрэ ...рөө ябадаг түхеэрэлгэнүүд ...хоргоhон ракетэнүүд бии. ...э гална, ядерна hомонуу- ...ашье абаашажа шадаха ... гадагуур ехэ хүсэтэй ...үд иимэ зэбсэгүүдэймнай ...ии байна.

... талмай дээрэ болоhон сэ- ...радуул манай Эхэ ороной ... хүсые эли тодоор гэр- ... харуулна.

... сагай ракетэнүүд тухай ...йлгохын тула, эрдэмтэ- ...дэймнай түрүүшын тү- ...үдые хэжэ байhан үеын ...үдар багахан аяншалга ...ршая. 1933 оной авгус- ...до Москва шадар шэшэн

түлишэтэ совет ракетэ түүхэдэ түрүүшынхеэ дэгдээгдээ бэлэй. Тэрэмнай 19 килограмм шэгнүүртэй, 52 килограмм үргэхэ двигательтэй байhан юм. Харин мүнөөнэй ракетэнүүдэй двигательнүүдэйнь хүсэн дэлхэй дээрэхи эгээн томо Красноярска ГЭС-эй хүсэнhөө оло дахин булюу. Тиимэ ракетэ XX зуун жэлэй дэлхэйн хоёр дайнда хэрэглэгдэhэн дэлбэрдэг бүхы болосуудай хамтын хүсэнhөө үлүү гарама хүсэтэй термоядерна hомые дэлхэйн бүмбэрсэгэй алишье хизаарта хүргэхэ шадалтай.

Ракетно-ядерна зэбсэгүүд бии боложо, сэрэгэй-стратегическэ хэрэгтэ горитой хубилалта үүсхээ. Эзэрхэг түримхэйшүүл урдынхидал адляар, океан далайнуудай саана хоргодон шэбээлжэ шадахая болёо. Империалис эзэрхэг түримхэйшүүлэй ябуулгань мүнөө хэhээлтэгүй үнгэрхэеэ болинхой: зайлуулашагүй, тон түргэн харюу сохилтоор угтагдаха байха.

Ракетнэ сэрэгүүдэй ехэ арга боломжонь бусад түрэлэй сэрэгүүдэй удха шанарые бага болгохо ёhогүй. Эзэрхэг түримхэйшүүлые эсэслэн илахын тула, ракетно-ядерна зэбсэгэй хүсэндэ гүшэглэгшэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй бүхы түрэлэй сэрэгүүдэй хамтын хүсэлэлгэ хэрэгтэй болохо гэжэ совет сэрэгэй эрдэм ухаан заана.

Ракетнэ сэрэгүүдэй дайшалхы хүсэнниинь hүрөөтэ техникээр хизаарлагдахагүй. Эдэнэй гол баялигынь хүнүүд—Ленинскэ партяар, совет ажабайдалай гурим заншалаар хүмүүжүүлэгдэгшэд, техникын эзэд болоно. Шэнэ үеынхид баатар зориг, эрэлхэг габьяа, бата тэсэбэри—совет хүнэй уг шанарнуудые өөртөө шэнгээн нэбтэрүүлэнхэй. Ракетчигүүдэй коммунис суртал—коммунизм байгуулагшадай ниитэ жагсаал дотор hуурияа олодог оюун бодолойнь онсо нүхэсэл болоно. Ракетчик бүхэн сэрэгэйнгээ уялгые ямаршье сагта бэелүүлхээр бэлэн байдаг.

Эрдэм, техникын онсо ехэ түйлалтануудhаа уламжалан, хүнүүдэй болбосоролые улам үргэдхэхэ эрилтэ табигдана. Ракетнэ сэрэгүүдтэ алба хэдэг солдадуул, сержантнуудай хахадhаа олониинь дээдэ гү, али дунда эрдэмтэй. Энэ ушар тушаан болоhон тохёолдол бэшэ.

Манай сэрэгшэд-ракетчигүүд дайшалхы техникэ түгэс бүрин шудалжа, тэрэниие хэрэглэхэ онол аргануудта мэргэжэжэ, өөhэдынгөө hайндэрые угтаба.

Коммунистнууд болон комсомолшууд хэзээ бүхэнэйхидөөл адли, ажабайдал болон hуралсалай талаар үльгэр жэшээ харуулна. Дайшалхы шадабаряа, ажаллаха дадал дүршэлөө саг үргэлжэ нарижуулан hайжаруулха хүсэл эрмэлзэл сэрэгшэдтэ нэбтэрүүлэн хүмүүжүүлнэ, частьнуудай ба подразделенинүүдэй ажабайдалай, дайшалхы хэрэгэй бүхы талануудта шиидхэхы нүлөө үзүүлнэ.

Совет ракетчигүүд Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй бусад бүхы сэрэгшэдтэл адляар, зохёон байгуулхы амгалан ажалые hэримжэтэй хёрхоор сахин хамгаалха, дайсадай хорото hанаашалгые ходолоо таhалдуулхаар бэлэн байха гэжэ совет арадай найдахадань болохо.

(АПН).

Совет ракетнэ сэрэгүүд Эхэ ороноо хамгаалхаар хэзээдэ бэлэн. ТАСС-ай фото.

ЖЭШЭЭТЭ ХҮМНАЙ

Улаан наранай hаял гарахадажа байхада Борогол hууринай үхибүүд шардайса гүйлдэн hургуулидаа ерэдэг. Энээхэн үедэ харгын баруун захада зэргэлээд байдаг гурбан гэрэй урда захадахи ута сагаан байшанhаа табяад наhанай хүн hугадаа ном дэбтэрнүүдые хабшуулаад, баhал hургуули тээшэ ерэжэ ябахань харагдаха.

Энэ хүн—Баргажанай аймагай Борголой эхин hургуулиин үнинэй багша Бадма Балдаевич Нэхээшкинов гээшэ.

Тэрэ арбан юhэдэхи-хоридохи жэлээ багшаар хүдэлнэ. Энэ үе соо Бадма Балдаевичай эрдэм номтой танилсуулhан хүнүүд угаа олон байха. Тэдэнэй hурагшад Баргажан нютагай алишь голдо олдохо юм. Тэдэнэйнь дунда эрдэмтэй номтойшье болоhон хүнүүд бии гээшэ. Эдэ hурагшадынь багшынгаа эсэгэ мэтэ энхэргэн зөөлэхэнөөр хандадагые, үзэгтэ оруулжа эрдэмэй богоhо алхуулhые зүрхэндөө илдамаар hанажа ябадаг юм. Тэдэнэйнь нэгэн энэ бишье ябанаб.

Табин зургаан ондо эгээн түрүүшынхеэ hургуулиин богоhо гэшхэжэ, бэлэдхэлэй класста ороходомни, Бадма Балдаевич угтаагша hэн. Тэрэ гэhээр арбан хоёр жэл үнгэрөө. Багшамнай үнөөхил намдуухан, hайхан харасатай, залуугай согтой зандаа юм лэ даа.

Мүнөө тэрэ хорин табан hурагшадта ном заадаг. Тэдэнэй hуралсалайнь сэгнэлтэнүүд hайн, эрхим байдаг.

Бадма Балдаевичай класс соо шууяан гээшэ дуулдадаггүй зандаа. hурагшадынь намдуухан, ойлгосотой хөөрөөень ханалгатайгаар шагнажа байдаг. Энэнь Бадма Балдаевичай шэрүүн хэрзэгыhээ бэшэл даа. Харин тэрэнэй hурагшадтаа ёhотой ухаалиг хандасаhаа юм.

Нэгэтэ харахадам, Бадма Балдаевич hурагшадтаяа ёhотойл ехэшүүл мэтээр хөөрэлдэжэ байгаа hэн. Эдэ хөөрэлдөөнүүдынь баhал удхатай, эрдэм номой хэр тэдэндэ шухала ба баhа hурагша бүхэн хайшан гэжэ хүн зоной дунда, hургуули соогоо бэеэ абажа ябахые ойлгуулжа шададаг байна.

Багшымнай намжаахан харасада саг үргэлжэ hанаан бодол, энэрхы сэдьхэл байдаг. Дороhоо үдэжэ ябаа залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ гэhэн нангин хэрэгээ тэрэ иигэжэ бэелүүлжэ ябанал даа. Олон тоото бидэ шабинартаа тэрэ юрын ажалша совет хүнэй жэшээ боложо үгэдэг.

С. РАДНАЕВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй саг үргэлжын комиссинуудта

БАЙГААЛИИН БАЯЛИГ ГАМНАХА

hаяшаг республикын Верховно Соведэй байгаали хамгаалха саг үргэлжын комиссиин заседани болож‍о, «РСФСР-тэхи байгаалиин баялиг хамгаалха тухай» Хуулиин аймагтань ямараар бэелүүлэгдэжэ байhан тухай Хориин аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Золтоевой, тэндэхи байгаалиин баялиг хамгаалха бүлгэмэй соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Зяблицевай элидхэлнүүдые шагнаба.

Газарай хүрьhэнэй hалхи, уhанда нураха, элhэндэ дараглаха ябадалтай тэмсэхэ, ой модоной ажахы hэргээхэ, хорюултай сата ан гүрөөл хюдадаг ябадал болюулха зарим тэды хүдэлмэриин хэгдэжэ байбашье, байгаалиин баялигые аршалха, арьбалха талаар Хориин аймагта ехэхэн дутагдалнууд үзэгдэhөөр гэжэ тэмдэглэбэ.

Модо отолхо гурим Хориин леспромхоздо илангаяа муугаар сахигдана. Үйлэдбэридэ хэрэглэгдэhэн уhан арюудхагдангүйгөөр гол мүрэн худар хаягдана, модо урадхуулhанhаа уламжалан олон гол горход бузарлагдаад, загаhаниинь ехээр гэмэлтэн хоморжоно. Зүбшөөлгүйгөөр ан гүрөөл бариха ябадал үзэгдэнэ.

Аймагай байгаалиин баялиг хамгаалха бүлгэмэй совет нютагай байгаали аршалха, арьбадхаха асуудалаар үлад зоной дунда ойлгуулгын, эмхидхэлэй хүдэлмэри дутамагаар ябуулна. Бүлгэмэй эхин эмхинүүд үсөөн, тэдээндэ ажалшадые, hурагшадые олоор хабаадуулха үүсхэл багаар гаргагдана. Мүн аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет байгаалиин баялиг хамгаалха хуули, шиидхэбэринүүдэй ямараар дүүргэгдэжэ байhые hулаар хинан шалгана.

«РСФСР-тэхи байгаалиин баялиг хамгаалха тухай» Хуулиие республика дотороо бэелүүлхэ тухай Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй байгша оной майн 14-нэй тогтоолые дүүргэлгээр зохихо хэмжээ ябуулгануудые хараалан бэелүүлхыень Хориин аймагай Соведэй гүйсэдкомдо комисси hанамжалан дурадхаа. Аймагай байгаалиин баялиг хамгаалха бүлгэмые бэхижүүлхэ, предприяти, эмхи зургаануудта, бүхы hургуулинуудта тэрэнэй эхин эмхинүүдые тогтоохо, хүдэлмэришэд, алба хаагшадые, коллективүүдые бүлгэмэй гэшүүндэ олоор абаха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхыень аймагай байгаали хамгаалха бүлгэмэй хүтэлбэрилэгшэдhөө эригдэнэ.

«РСФСР-тэхи байгаалиин баялиг хамгаалха тухай» Хуулиие аймагай предприятинуудай, совхозуудай, эмхи зургаануудай хэр сахижа байhые хинаха хүдэлмэри hайжаруулха, энэ асуудалые сомоной, сельскэ болон аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй сессинүүд дээрэ зүбшэн хэлсэдэг байха.

Ан агнаха, загаhа бариха хаhа сагые, модо отолхо гурим хазагайруулагшадтай тэмсэлээ шангадхахыень ниитын гурим сахидаг зургаануудта дурадхаха гэжэ Верховно Соведэй саг үргэлжын комисси тогтоол соогоо бэшэбэ.

СОВЕДҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ

МҮРЫСӨӨНДЭ ЭРХИМЛЭБЭ

Ажалшадай депутадуудай сельскэ, посёлково Соведүүдэй хүдэлмэри улам hайжаруулха тухай партиин ЦК-гай тогтоолой гараhанай hүүлээр манай республикын сельскэ, сомонно, поселково Соведүүдэй хоорондын социалис мүрысөөн үргэдөө hэн. 1968 оной гурбадахи кварталай дүнгөөр Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугые нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар Улаан-Үдын аймагай Ивалгын сомоной Совет (түрүүлэгшэнь И. С. Черненко), хоёрдохи мүнгэн шангые Загарайн аймагай Шэнэ Элхиин сельскэ Совет (түрүүлэгшэнь З. В. Встолская), гурбадахи шангые Хяагтын аймагай Тамирай сельскэ Совет (түрүүлэгшэнь И. Г. Бурлаков) абаха болоо.

Мүн Бэшүүрэй аймагай Шангын, Хориин аймагай Хориин, Кабанскын аймагай Кабанскын, Ахын аймагай Соёдой, Зэдын аймагай Борьёогой, Мухар-Шэбэрэй аймагай Шаралдайн, Захааминай аймагай Михайловска, Сэлэнгын аймагай Ноёхоной, Түнхэнэй аймагай Тоорын сельскэ Соведүүд яhала горитой амжалта туйлаа гэжэ тэмдэглэгдээ.

Дээрэ дурсагдагша сельскэ, сомоной Соведүүдэй эмхидхэлэй хүдэлмэринь нилээд hайжараа. Энэ талаар Ивалгын сомоной Совет илангаяа hайн. Саг үргэлжын комиссинуудай гэшүүд уялгаяа эрхимээр дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, хүдөө ажахынь комисси (түрүүлэгшэнь депутат Бекетов) урда үрданайхиhаа hайнаар хүдэлөө. Тарянай бог үбhэ саг болзор соонь түүлгүүлhэн, отделени бүхэнэй hү hаали дээшэлүүлгэдэнь нүлөөлhэн байна.

Болбосон болгохо комисси шэнэ барилгануудые барюулха, хуушан гэр байранuудые hэльбэн заhуулха хүдэлмэри эмхидхээ. Мүнөө жэл Дээдэ Ивалгада шэнэ клуб баригдажа, ашаглалгада үгтөө. Мүн Калёново тосхондо hаядаа клуб баригдажа дүүрэхэ. Совхозой хүдэлмэрилэгшэдэй хүсөөр 1500 жэмэстэ hөөг hуулгагдаа. Ивалгын сомоной Соведэй мэдэлэй газар дээрэ ниитын гурим эбдэхэ ябадал хэзээ хэзээнэйхиhээ үсөөрөө.

Сомоной Совет сессиеэ, саг үргэлжын комиссинуудайнгаа зүблөөнүүдые саг соонь үнгэргэдэг, депутадуудынь hунгагшадтайгаа ходо уулзадаг.

Шэнэ Элхиин сельскэ Соведэй хүдэлмэриие hайшаан дэмжэмээр. Эндэ саг үргэлжын 7 комисси хүдэлнэ. Хэхэ хүдэлмэреэ эртээнhээ түсэблэдэг. Гэгээрэлэй болон элүүрые сахилгын комиссинууд hургуулиин үхибүүдэй зунай амаралтаяа хүхюу сэнгэлигээр үнгэргэлгэдэнь, hуралсалай шэнэ жэлдэ hургуулиинтаа байшан hэльбэн заhаха хэрэгтэнь туhалаа. Тэрэшэлэн эхэнэрнүүдэй соведтэй хамта «Гоё hайханаар яажа хубсалхаб» гэhэн темэтэй выставкэ клуб соо үнгэргөө. Комисси бүхэн гүйсэдхэхэ комитедэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсан, квартал бүридэ тосхоной ажаhуугшадай суглаа үнгэргэлсэдэг. Тосхоноо яажа ногоорuулха, болбосон болгохоб, үхибүүдэй журам hайжаруулхаб? гэхэ мэтэ асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Леспромхозой парткомтой, рабочкомтой суг шиидхэхэ асуудалнуудаа гүйсэдхэхэ комитет хаража үзэдэг. Энээнэй нүлөөгөөр урай hайханай бүлгэмүүдэй хүдэлмэри hайжараа. Эхэнэрнүүдэй совет (түрүүлэгшэнь В. Г. Селина) элдэб асуудалнуудаар хөөрэлдөө үнгэргэдэг юм. Архиншадтай, ниитын гурим эбдэгшэдтэй эрид шууд тэмсэдэг.

Хүдөө ажахын барилга хинаха комисси энэ жэлэй гурбадахи квартал соо гастроном, спортзал, 25 хүнэй байха гостиница, ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинат барюулха хэрэгтэ яhала нүлөөлөө. 100 хүнэй нэгэн доро эдеэлхэ столово, сельскэ Соведэй шэнэ байшан баригдажа дүүргэхэ болоо. 12 бүлын байха шэнэ байранууд баригданхай.

В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойе угтуулан, Шэнэ Элхиин сельскэ Совет тосхоноо бүри болбосон түхэлэй болгохо гэhэн социалис уялга абаа.

Тамирай сельскэ Соведэй мэдэлэй нютагуудта байдаг «Родина» колхоз энэ он соо гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө—144, хартаабха—147, мяха—111, hү—96, нооhо—116, үндэгэ—148 процент хүрэтэр дүүргээд байна.

Барилгын хүдэлмэри бараг hайнаар ябуулагдана. Орооhо таряа хадагалха 3 склад, гараж, гахайн хашаа, байрын хэдэн шэнэ гэрнүүд баригдаа. 100 үхибүүдэй hураха hургуули баригдана.

Түрүү сельскэ, посёлково Соведүүдэй дүй дүршэлые республикымнай бусад Соведүүд хүдэлмэридөө хэрэглэхэ байха гэжэ хүлеэгдэнэ.

А. ГРИГОРЬЕВ,
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ахалагша инструктор.

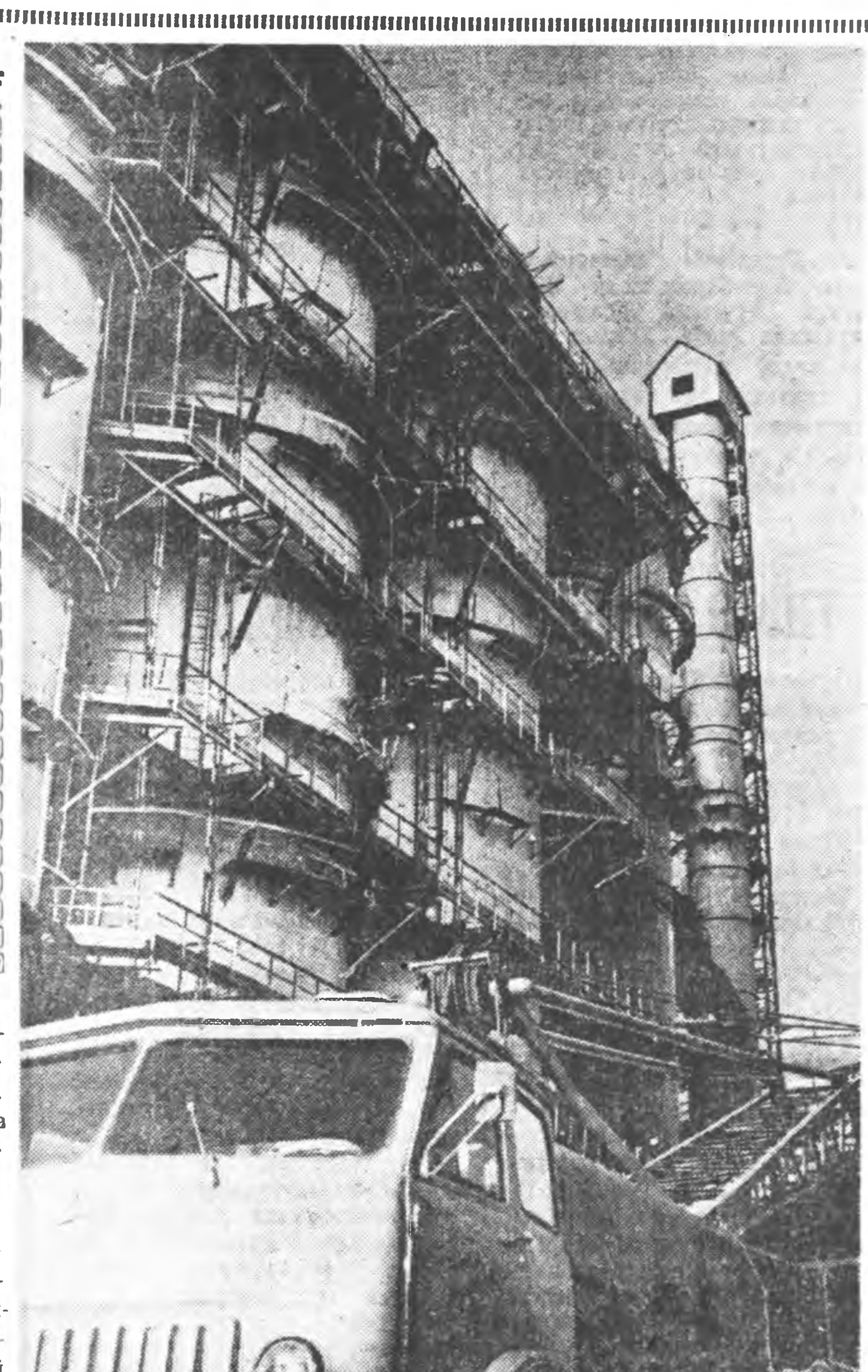

ВОЛОГОДСКО ОБЛАСТЬ. **Череповецкэ металлургическа заводой № 4 доменно пеэшэнэй барилга түлэг дундаа ябажа байна. Һаяар эндэ түрүүшын хайлуулга болохонь. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: пеэшэнэй барилга дээрэ.**

ТАСС-ай фото.

ТУВЫН АССР. **«Тувакобальт» гэжэ металлургическа томо комбинат эндэ баригдажа байнхай. 1970 ондо ашаглалгада үгтэхэ юм. Зураг дээрэ: комбинадай барилга дээрэ.**

ТАСС-ай фото.

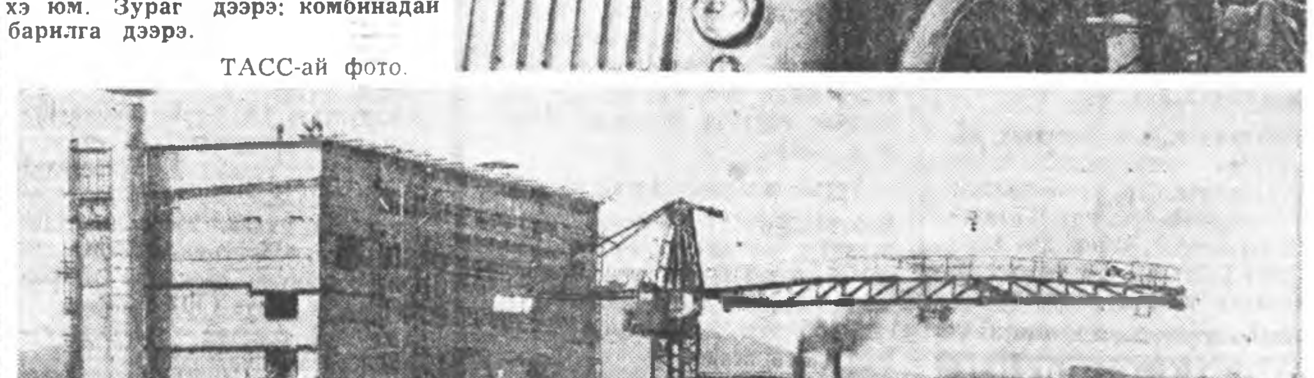

...Л АЮУЛҺАА ...РГЫЛХЭ

...» колхозой жолоошон ...шников ээлжээтэ зам- ...хоор hүниин 4 часта ...ба ха. Харан гэhээнь ...гахайн фермэдэ гал айн- ... Болоhон аюул тухай ... колхозойнгоо түрүүлэг- ...мэр сарадаг машинын ... дуулгаhан байгаа.

... түрүүлэгшэ Л. А. ... фермын хүдэлмэришэд- ... гахайнуудаа ондоо тээ- ...жа, саг соогоо ерэhэн ...рагшад галай аюулhаа ...ригдаhан фермые абар- ...

...ушарhаа түймэр болооб ...ха үзэлтэй. Гахайн фер- ...лшан Покацкий hүниин ...агта, малай эдеэ халаа- ... соо түлеэн байна гэжэ ...татаhан байгаа. Ехээр ...пеэшэнэй хоолойн заха- ...hээ түймэр эхилhэн. Эн- ...шал гэмтэй. Юуб гэхэдэ, ...фермын үhээ табихадаа, ... али шлак хаяхын орон- ...ой хибэдэhэ дэбдижэ ...йгаа бшуу.

...» колхозой, мүн бусад- ...ынуудай хүтэлбэрилэг- ... барилга тушаажа абаа- ...ы юумыень хүсэл шал- ... Энэл ушарhаа гал аюу- ...эрилганууд ороно. Үн- ...рэль hарада Сэлэнгын ... нэрэмжэтэ колхозой та- ...hожоруулагдамал фермэ ...ээды ехэ хохидолдо түс ...оруулаа hэм. Тиихэдэ

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 109 мянган түхэригэй гарзада ороhон юм. Гэхэтэй хамта энэ ажахыда мүнөө хүрэтэр түймэр сараха габшагай бэрхэ дружина эмхидхэгдээдүй байhаар.

Бэшүүрэй совхоз заhабарилгын механическа мастерскойнгоо үhээ хибэдэhээр дулаалhан юм. Пеэшэнэй галай ошонhоо боложо, хоёр трактор, автомобильтай байhан механическа цех галай аюулда ороhон байна. Мүн Улаан-Үдын аймагай Кировэй, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын, XX партийна съездын нэрэмжэтэ колхозуудай hүниин сагта тугалай байрануудые харуулшангүйгөөр орхиhонойнь гэмээр, баhал түймэр болож‍о, дурсагдагша ажахынуудай залуу мал гарзада ороо бшуу.

Фермын хүдэлмэрилэгшэд hүниин сагта гэнтэ түймэрэй болоходо, тэрэнээ сараха гэхэдээ үсөөдэнэ. Энээнэй хажуугаар гал аюул тэрэ доронь сараха бэлэн насос болон бусад хэрэгсэлнүүд үгы байдаг. Ажахын хүтэлбэрилэгшэд түймэр сараха хэрэгсэлнүүдые фермэ бүхэндөө бии болгохо хэрэгтэ анхарал багаар хандуулнэ.

Малай байрануудые үбэлдэ бэлэдхэхэдээ, гал аюулай болохогүйн тула бүхы хэмжээ ябуулгануудые эртээнhээ хараалха зорилго ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй урда табигдана.

Е. ЦВЕТКОВ.
Буряадай АССР-эй МООП-ой түймэр саралгын таhагай начальник.

ОЛОНОЙ ЭХЭ

Дулсан Харнутовна Хостиева Баргажанай аймагай Дэрээнэй сомондо эгээл үндэр наhатай хүн гэжэ тоологдодог. Тэрэ мүнөө 95-тай болож‍о байнхай. Буурал сагаан толгойтой болоhон энэ хүгшэн Цыренжаб хүбүүнэйнгээ бүлэтэй ажаhууна. Энэ хүбүүниинь Дэрээнэй совхоздо барилгашанаар хүдэлдэг. Дулсан Харнутовна энэ наhан соогоо 10 үри гаргажа, Эхэ герой гэhэн хүндэтэй нэрэ зэргэдэ хүртэhэн хүн. Энэ наhан соогоо олон юумэ хараа үзөө. Олохон бэрхэшээлнүүдые дабаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда табан хүбүүдынь табуулаа ябажа, «дайсанаа даража, ялагаяа hүүлдэжэ» бусаhан юм. Мүнөө тэдэнэйнь зариманиинь пенсидэ гаранхай. нүгөөдүүлынь совхоздо ажаллана.

Дулсан Харнутовнагай аша гушанарые тоолохо болоо hаа, тон олон. Тэрэ хамта дээрээ дала гаран аша, гушанартай юм.

Үндэр наhатай хүгшэн мүнөө хүл хүнгэн зандаа, сайгаа шанадаг. Дулаан үдэрнүүдтэ ашанuудтайгаа газаагуур ябадаг. Цыренжаб хүбүүниинь hая басагатай болоо. Дулсан Хостиева ашаяа бүүбэйлхэ ехэл дуратай байдаг.

Хүгшэнэй нюдэн хурса, шэхэниинь hонор. Тэрэниие мэдэхэгүй хүн 95 наhатай болоо гэжэ этигэхэгүй.

— Саг гээшэмнай hайхан лэ болонхой даа. Зүблэлтэ засагай ашаар иимэ жаргалтай ажаhуунабди,—гэжэ Дулсан Харнутовна хэлэдэг.

Г. РИНЧИНО.

ХҮДӨӨГЭЙ ПОЧТАЛЬОН

Томо гэгшын сүүмхэ үргэлhэн энэ наhажаал эхэнэр Таhархай тосхонойнгоо гудамжаар үдэр бүри алхалжа, айл бүриин гэрэй үүдэндэ зогсодог. Энэмнай нютагай почтальон Федосия Малановна Баторова гээшэ.

Газетэ, журнал захидаггүй айл үгы ха юм. Бэшэг, телеграмма хүлеэгшэд баhал олон байха. Мүнгэ, посылка, пенси... Эдэ бүгэдые почтоор эльгээдэг. Эзэдтэнь түргэн хүргэхэ хэрэгтэй. Үдэр бүриин hониниие газетын дуулгадаг тул, тэрэниие хүлеэгшэд баhал олон.

Нухэр Баторова энэ хүндэтэй, харюусалгатайшье тушаалаа 15 жэл соо ашатай hайнаар гүйсэдхэжэ байна.

Нютагайнгаа колхозой гэшүүн М. Хабюровада ерэhэн бэшэг, газетыень Ф. М. Баторовагай барюулжа байhаниие энэ фото-зураг дээрэhээ харанат.

— Улаан-Үдын оёдолой фабрикада хүдэлдэг Эльвира басаганайм эльгээhэн бэшэг байна. hайн даа, баяр хүргэнэб,—гэжэ Мария Танхаевна Хабюрова почто зөөгшэ Федосия Малановнае баяртайгаар үдэшэбэ.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

ЗАГАРАЙ

Элхи тосхондо байрын гурбан дабхар гэр ашаглалгада үгтэжэ, эндэхи авто-заhабарилгын заводой хүдэлмэришэдэй 34 бүлэ айл шэнээр түбхинэбэ. Тэрэнь уhаар дулаасуулагдадаг байхаhаа гадна, байра бүхэнинь халуун, хүйтэн уhаар хангагдадаг, мүн ажаhуудалай бусадшье эрилтэнүүдтэ гүйсэд харюусана.

* * *

Шэнэ-Бэрээнэй механическа заводой барилгашад 280 hууритай хүүгэдэй ясли-саад ашаглалгада үгэбэ. Дандаа шэнэ мебелеэр хангагданхай, hаруул, дулаахан энэ байшан соо дурсагдагша заводой хүдэлмэришэдэй үхибүүдэй согтой дуун зэдэлбэ.

Г. ГЫПЫЛОВ.

БЭШҮҮР

Калининай нэрэмжэтэ колхозой түб Покровск тосхондо 200 хүнэй hууритай клуб нээгдэбэ. Тэрэнэй байшан үргэн экрантай харалгын залhаа гадна, хүдөөгэй библиотекын уужам таhагтай юм.

В. БОРИСОВ.

АХА

«50 лет Октября» колхозой түб болохо Сорог тосхондо промышленна болон ажаhуудалай эд хэрэгсэл худалдаха магазин нээгдээ.

* * *

Сэнсэ нютагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо эд бараанай болон эдеэ хоолой магазин нээгдэжэ, Агууехэ Октябрин революциин ойн hайндэрэй үдэрнүүдhээ эхилжэ, эндэхи нютагай ажалшадта эд бараагаа элбэгээр дэлгэбэ.

В. ГАЛСАНОВ.

БАЯНГОЛОЙХИД БАЯСАА

hаяшаг Үдын совхозой гурбадахи отделениин түб Баян-Гол нютагта дурсагдагша совхозой дарханuуд шэнэ клуб барижа дүүргээд, ашаглалгада үгэhэн байна. 110 хүнэй hууритай hаруул уужам залтай, мүн уран hайханай бүлгэмдэ хабаадагшадай тусхай таhагуудтай шэнэ клубтаа совхозой ажалшад Агууехэ Октябриин революциин ойн hайндэрые хүхюу сэнгэлигээр угтаhан юм.

В. ЛАЙДАПОВ.

Хориин аймаг.

ҮНЭТЭ АРЬАН ТУШААГДАНА

Республикымнай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин олзоборилгын ба ангай ажахын коллективүүд hүүлэй хоёр жэлэй туршада ангай арhа бэлэдхэхэ, гүрэндэ тушааха түсэбөө 112 процент, 1968 оной юhэ hарын түсэб 187 процент дүүргээд байна. 1967 ондо ангай арhа бэлэдхэхэ, тушааха талаар республикамнай России Федерацин дотор гурбадахи hуури эзэлжэ, 2 мянган түхэригэй мүнгэн шанда хүртэhэн юм. Тиихэдээ 557 мянган хэрмэ, 6200 булга баряа.

Бэлэдхэлэйнгээ түсэбтэ даабари дүүргэhэнэй, үлүүлэн дүүргэhэнэй түлөө Баунтын коопзверопромхоз Центросоюзай Хүндэлэлэй грамотаар, 500 түхэриг мүнгөөр шагнагдаад, СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудые харуулха выставкэдэ хабаадахаар баталагдаба. Тэрэшэлэн коопзверопромхозуудай 14 ангуушад выставкэдэ хабаадалсаха. Гадна ангай арhа бэлэдхэхэ сезоной түсэб үлүүлэн дүүргэhэнэй түлөө 148 хүн Роспотребсоюзай правлениин Хүндэлэлэй грамота болон мүнгэн шанда хүртэhэн байха юм.

Агнууриин хаhада бэлэдхэн, ой тайгануудта ангуушадай байха 200 гаран гэр, ан олзоборилгын бааза үнгэрэгшэ зунай үедэ баригдаhан, заhагдаhан байна. Энэ жэлдэ Хойто-Байгалай ажахы холын ой тайгада ябаhан ангуушадтай харилсаа холбоо байгуулха зорилгоор портативна радиостанцинуудые абанхай.

Байгша ондо 4 мянга үлүүтэй ангуушад олзоборилгодо гараха юм. Түнхэнэй, Хойто-Байгалай коопзверопромхозуудай ангуушад агнууриингаа газарнуудта вертолёдоор абаашагдаба.

Коопзверопромхозууд ан барижа, тэрэнэй арhа бэлэдхэхэhээ гадна, гараар тэжээгдэдэг ан үсхэбэрилжэ, тэрэнэй арhа тушааха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулна. Халтар хара, боро үнэгэн эдэ ажахынуудта үсхэбэрилэгдэнэ. Эдэ ангуудай арhан хэдэн мянгаар тушаагдана.

Ан үсхэбэрилэгшэд харюуhалжа байhан ангуудайнгаа тоо толгой олошоруулха талаар нилээд амжалтатай. Жэшээнь, И. И. Алферов, Т. И. Толстихин (Прибайкальска коопзверопромхоз), В. Ф. Емельянова (Витимэй коопзверопромхоз), Д. Д. Дабаева (Түнхэнэй коопзверопромхоз), В. С. Юрьева (Хойто-Байгалай коопзверопромхоз) гэгшэд эхэ ан бүриhөө 3—4 гүлгэ абаха түсэбтэй байhан аад, тэрэнээ үлүүлэн дүүргэжэ шадаhан байна.

Үсхэбэрилэгдэдэг ангай тоо олошоруулхын, үүлтэрыень hайжаруулхын зорилгоор, Буркоопсоюзай коопзверопромхозууд Москвагай областиин ангай ажахынуудhаа 600 толгой халтар хара ба боро үнэгэ асараа.

И. ТАРМАЕВ,
коопзверопромхозуудай трестын түсэблэлгын-финансово таhагай начальник.

ПОВЕСТЬhОО БҮЛЭГ

ЗАЛУУ БЭШЭГШЭДЭЙ ШЭНЭ ЗОХЁОЛНУУД

ЭСЭГЫН ХҮБҮҮН ЭРХЭШЬЕ hАА

Шобхо Толгой гэжэ энэ хадын оройдохи домбо шэнэhэнэй хэды олон жэл соо hүүhаниие хэн тухайлжа мэдэхэб. Эрид эгсэ үндэр хада юм—доро, голдо байhан юумэнүүд тэндэhээ арай арайхан лэ харагдажа байдаг. Энэ хадын оройдо, энээхэн домбо шэнэhэндэ хүрэтэр гараха гээ hаа, адагынь час тухай ябахаш.

Мухар аад, гүсын сорго шэнги ганса бүдүүн гэшүүhэтэй тэрэ модые хүндэлжэ, домбо шэнэhэн гэдэг. Голhоо харахада, тон бишыхан шэнги аад, хажуудань ерэхэдэ, хоёр хүнэй арай тэбэрижэ хүрэмөөр бэетэй, сорго гэшүүhэниинь баглагар. Зундаа намаалаад байхадаа, досоонь хэдыншье хүнэй ороо hаа, харагдахаа бэшэ hэн. Харин мүнөө хооhоржо харлаhаншье hаа, үшөөл баян зандаа баглайжа hууна.

Абынгаа захилаар хадын баруун эгсэ эрмэг хүрэтэр хираазынгаа хашаае тулгаhан Балжар энэ шэнэhэнэй хажууда амаржа, аяар дорэ хадын хаяада hууржаhан гэрэйнгээ оройе хаража hууна.

Байшан гэрэй баруун тээнь залгаhан хонинoй дал гонзойно. Далтай зэргэлээд урда хажуудань—хурьгадай мүнөөхи байра. Тээ урда тээ, арбаад алхамай газарта үргэн хашаа соо хонид хаалтатай хэбтэнэ. Зэргэлээд дүрбэн томо hүри хашаалагданхай. Гэрhээнь шэнгэхэн утаан hуунагтана. Хүригшэ гүүн эмээлгүйгөөр гэрэй урда сэргэдэ уяатай. hөөг буогааhаар хүреэлэгдэhэн бишыхан горхон аяар тэрэ баруун тээhээ годиролдон, зүүн шэнги ялаганаhаар доошоо урдана.

Тэрэ дорохоно Шулуун хушуунай паана, адуушанай байра. Номоолшог үбгэн Дари хүгшэн, Долгор басагантаяа алуу хаража байдаг. Горхоной наагуур, шугы бургааhан соогуур адууниинь бэлшэнэ. «Долгор...» гээд Балжар hанаа алдаба. Урзанда зун нааданhаа удэшэhэнөө, горхоной эрьедэ hууhанаа, сургаал зургаан класс дүүргэhэнээ, урихнаар, энеэбхилэлсэн харалсадагаа Балжар hанаандаа оруулжа hууба.

Шугы сооhоо хэдэн адуун дүрьелдэн гүйлдэжэ гараба. Хойноhоонь халюун шаргал моритой хүн харагдаба. Адуугаа баруун тээшэнь туужа оробо. Эхэнэр хүн хэбэртэй. «Долгор гээшэ гү, али эжынь гү?—Балжар нюдөө хурса болгон шэртэшэнэ.—Үгы даа, Долгор лэ гээшэ ха. Эжынь hаа иимэ хурдаар гүйлгэхэгүй hэн». Иишэ тиишээ моринойнгоо шадалаар хатаргажа, адуугаа туужа ябаhан хүнэй шарайе энэ холоhоо харажархиха шэнги Балжар нюдөө хёрылгон болгон шэртэнэ. Долгорой ягаа улаахан шарай, галтай хурса хара нюдэнүүд, нимгэхэн зөөлэн урал нюдэнэйнь урда харагдажа байба. Одоо энэ жаргалта hайхан саг hаял бэлэй даа.

Энэ зун, үсэгэлдэр үдэшэ шэнгил. Балжар тэрэ үдэшэ hайн хубсаhаяа үмдэжэ гоёод, клубай нааданда ошоо hэн. Залуушуул олон байба. Ёохор наадан түлэг дундаа. Теэд Долгор тэдэнэй дунда үгы. Балжарай зосоо хооhон болошоходол гээд, хана түшөөд, дуулалдажа ябаhан залуушуулые хаража hууба. «Мүнөө үдэшэ сүлөөгүй байба гээшэ гү?»—гэжэ hанажа байтарынь, газаа шанга энеэлдэн дуулдаад, Долгор хани басагадаараа орожо ерээд, Балжарые халта хараад абаба. Агшан зуурахашье hаа, хүбүүнэй досоо нэгэ юумэн тайлдашахадал гээ бэлэй. Долгорой ёохорто ороод, дуулажа захалхада, Балжар хажууhаань хаража hууба. Бүхы бэень таатай зохидхон даа, юу хэлэхэб. Саб гэтэр бооhон нимгэн торгон пулаадынь бага зэргэ хиидэнхэй, эреэн платинь уяхан нугархай бэеынь нягтаар бариhан. Ута гүрэлөө гэзэгэнь иишэ тиишээ hэнжэлзэнэ. Тойроод ерэхэдээ, Долгор хүбүүн тээшэ хараад абаба. Шарайнь улаахан... Бүхы зон сооhоо гансал Долгорой абяан дуулдана ха гэхээр. «Ерыт, ерыт ёохортоо, ёохор наадан хуушаараа»,—гээд, Долгор эхилбэ. «Намайе ерыш, наадыш гэжэ хэлэжэ байна»,—гэжэ бодоод, Долгорой гар бариад, Балжар хажуудань орошобо. Гарынь адхаба. Ямаршье уяхан, зөөлэхэн, дулаахан гар гээшэ hэм. Иигээд ходо бариад ябаhайб гэхээр. Бэшэ басагад шэбир hабир шэбэнэлдэн, Балжарые наадалан, бүтүүхэн энеэлдэнэ.

Тэрэ үдэшэ яhала орой болотор хатараад, нааданай тарахалаар, Балжар Долгорые гэртэнь хүргөө hэн. Уhанай эрье дээгүүр ябаба. hара сагаан, hэрюухэн, агаар арюухан. Огторгойдо нэгэшье үүлэн үгы, одо мүшэд аниб-ониб гэлдэнэ. Долгор hураhан лэ юумэндэнь харюусаад, дуугайхан ябаба. Юрэдөө ехэл эшэмхэй, хитүү зантай hэн. Хүн гэнтэ харажархина аа гү гэhэндэл, иишэ тиишээ хараашална. Уламаар зүүн гол ошоходо, уhанай эгээл эрье дээрэ хоёр томо улаан шэнэhэн ургажа hуудаг. Тэрэнэй хажууда зөөлэн, ногоон дээрэ зэргэлжэ hуубад. Долгор уhа руу шулуу шэдэнэ, тэрэнэйнгээ «пулд» гэжэ унаад, уhа сахаригтуулхые ехэл хөөршөөhэндэл харана. Тиихэдэ юун гэжэ хөөрэлдэhэнөө мүнөө Балжар hанажа ядаба. Харин тиигэжэ hуутараа, мүрэ дээгүүрнь гараа табижа, бэедээ хашаад, хүсэлэн hагал нимгэхэн уралынь арай олоод, нилээд удаан таалажархиhанаа hанахадаа, Балжар нюураа адхашаба. Тиихэдэнь Долгор hуга харайжа болоод, хойшоошье харангүй, гэр тээшээ гүйжэ арилшоо hэн.

Элэ хоёрой түрүүшын таалалдаае гэршэлжэ үгэхэ тэнгэриин ганса малагар hарa гэжэ hанан гэhээнь, гэнтэ хажуудань эмээл моритой хүн бии болошоо hэн. «Аа, Балжар, энэ Долгортой яhалахан сэнгэбэлтэйш»,—гэhэн Будын Доржын енгүү ёгто абяан дуулдаа бэлэй.

Балжар эдэ бүгэдые бодожо, толгойгоо барьяад hуутараа, үргэн гол, нуга, бургааhан руу нюдөө мухарюулан, адуугаа туужа ябаhан Долгорые бэдэршэбэ. Аяар тэрэ баруун тээ, Сарамай саадахи Тахяашын Хүндыдэ, адха барьягар шулуунуудай дундаhаа утаан гаража байба. hайса шэртэн хэрахадань түүдэгэй хажууда нэгэ орбогор хара юумэн хүдэлхэдэл гэнэ.

Теэд энэ үнэхөөрөө Долгор hэн. Морин дээрэ hууhандаа даарашаhан басаган хуурай мүшэр суглуулжа, гал түлихэ, дулаасаха гэжэ бодобо. Дүлэнэй соробхилжо, мүшэрнүүдые хүсэд долёожо үрдеэгүй, басаганай хүйтэн бэеын хүлшөөдүй байтар Сарамай зүргэ харгыда нэгэ эмээл моритой хүн харагдаадхиба. «Доржоhоо бэшэ тиимэ сүлөөтэй хэн байхаб даа»,—гэжэ басаган бодожо hууба. Тиимэл даа, Доржо. Халсаршаhан хүдэhэ годон малгайтай. Баhа хашартай, юун гэжэ байжа шашахань ааб, наашаа ерэбэл.

—Сайн, Долгор, бидэ хоёр үнинэйшье харалсаагүй бэшэ аалди,—гэhээр моринhоо буужа, Долгорой моринoй уяатай байhан шэнэhэнэй хажуудахиhаа жолоогоо дүнгэбэ.

— Хаанаhаа ябанаш?

— Колхозhоо.

— Юун дуулданаб?

— Балайшье дуулдаад орхиhон юумэн үгыл даа. Бадма бидэ хоёр hаяар албанда абтахамнайл бэшэ аа гү.

— Та хоёроор юу хэхэ юм даа. hа-hа!

— Яахадаа? Эрэ зон бэшэ гэжэ hананагша?—гээд, Доржо Долгорой урдаhаа хараба. Түүдэгэй галда дулаасажа, мэнэ мэнэ шуhа дуhахаяа байhан шэнги үб улаахан хасартай, түхэреэн томо хөө хара нюдэтэй, бамбагар сагаан нооhон пулаадаар толгойгоо бооhон энэ басаган үбэлэй сагта гэнтэ ургашаhан сэсэ…
хүбүүндэ харагдаба.

Доржын гэнтэ дуугарhа…
hые гайхаhан басаганай ту…
рахадань, жэхылдэhэ хурам…
Доржын нюдэл тад онлоо…
шонхой. Тэрэнэй нюдэдэй…
зүрхөөрөө таахан басага…
дуулхагүй гэжэ шугын за…
шэжэ ябаhан адууд тээшээ…

— Үү, энэ хуригшэмни…
таяа хайшаа ябашаба гээш…
яараашa болоно.

Доржо баhал түргэнөөр hу…
бодожо, басаганай гарhаа…

— Энэ, Доржо, яаhаш…

— hуугыш даа, Долго…
жаа hуул даа.

— Харыш, унагатай гүү…
Шоно, нохой элбэг...

— Тиигээ hаа хоюулаа…

— Бэдэрэлсыш даа, нэр…
болохош. Ходо hурэгhөө та…
юм.

— Бэдэржэ олоод, эндэ ер…
хабди. Тингэжэ хэлсээ гүйд…

— Зай, зай, гарыем таба…

Хоюулан ошожо, морин…
лоо тайлаба. «Энээнhээ ура…
рые имэ сэбэр басаган…
юундэ ойлгонгүй ябаа гээш…
гэжэ бодоhоор Доржо морин…
добо.

— Ши, тэрэ баруун шугы…
раад ерэ, би энэ зүүгээрнь…
—гээд Долгор хатаргашаба…

Доржын шугы руу орохо…
моринойнгоо бии шадалаа…
Наали үбгэнэйхи тээшэ гүй…
бэ. Моринoй табархай дуга…
жын шугы сооhоо гүйлгэж…
дань басаган Сарам гатал…
hэн.

— Тьфу, мэхэлэгдэбэ ха…
гэжэ хүбүүн шомшорон hага…
жорхёод, гэр тээшээ хатарга…

...Харин элэ бүгэдые Бал…
дын оройhоо хоёр нюдөөр…
байдажа hууба ха юм. Жүт…
даараhандаа хамаг бэень…
байба. Баруун голдо Доржо…
хүн үгы гэжэ тэрэ мэдэж…
бшуу. Долгор хатаргаhаар ер…
нинoй хашаада мориёо у…
хала өөдэ хаража, пулаада…
хиба. Оодон дэгэлтэй, юбка…
ханаар алхалан, Янгар…
эрхэлүүлэн эльбээд, гэртэ ор…

Элэ бүгэдые хаража hууhа…
жар нюураа уршыжа, «эх-…
hанаа алдаад, хүл дээрээ…
гэхэдэнь, нюрганайнь…
зүүгээр хадхажархиhан шэнг…
гээд, хүбүүн гэдэргээ hууш…

В. ЛУБСА…

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

Уласхоорондын байдал хурсадуулха шэглэл

Брюссельдэ болоhон НАТО-гай сессеэр «атлантическа недели» дүүрэбэ. Тэрэ сесси дайн сэрэг жүрөөдэлгые, коммунизмда ба Советскэ Союзда эсэргүү хииралгэ-галзууралгые дам саашань hүжэрөөлгын оршон байдалда боложо үнгэрбэ. Социалис гүрэнүүдтэ эсэргүү эзэрхэг түримхэй дайнда бэлдэхэ зэбсэг империалистнуудта боложо үгэдэг аад, hүүлэй жэлнүүдтэ ехээр холхиhон сэрэгэйнгээ бүлэглэлые бэхижүүлхэ, эблэрүүлхэ зорилготой сэрэгэй-политическэ хэдэ хэдэн хэмжээ ябуулгануудые баруун гүрэнүүд, түрүүшын ээлжээндэ США ба ФРГ абаhан байнад.

Брюссельдэхи сесси мүнөө жэл болзорhоо аяар hара урид зарлагдаhан байна. Теэд, НАТО-гай ээлдэй тэрэ ехэ яаралые бэлээр тайлбарилжа болохо юм. Ушар юуб гэбэл, атлантическа пакт гэдэгэй хүсэндөө байха болзорынь 1969 ондо дүүрэхэ юм. НАТО-гай талаар хани гүрэнүүдээ удаан болзорой уялга договорнуудаар дахинаа хүрмэхынгөө хажуугаар Пентагоной глобальна (бүхы дэлхэйе эзэлхэ гэhэн) тактикын ёhоор сэрэгэй энэ бүлэглэлэй нүлөөе улам үргэдхэхэ яаралтай зорилго США урдаа табина.

Вашингтоной сэрэгэй-стратегическэ түсэб hанаашалгануудые бэелүүлгэдэ США-гай союзнигуудай хуби нэмэриие бүри ехэдхэхэ, эзэрхэг түримхэй бүлэглэлэй зэбсэгжэл ба сэрэг олон болгоходо гараха мүнгэ зөөриин ехэнхииень союзнигуудтаа тохохо гэhэн эршэмтэй оролдолго тэрээнтэй нэгэн хамта США гаргана.

НАТО-гай советэй заседанинуудай нюусаар үнгэрhэншье hаань, Бельги, Дани, Норвеги гэхэ мэтын оронууд баранhаа ехэ баалалтада ороhониинь эли болобо. Ушар юун бэ гэбэл, сэрэгэйнгээ бюджет ехэ болгогты, сэрэгүүдээ олошоруулагты гэжэ тэдэнhээ эригдэhэн байна.

ФРГ-е абажа үзэбэл, бонноко милитаристнууд удааншье аргадуулжа байгаагүй. НАТО-гай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тоодо багтажа ородог соединенинүүдэйнгээ тоое бундесверэй командованиин горитойгоор олошоруулха hанаашалгатай байhан тухайнь НАТО-гай сессиин нээгдэхын урда тээшье Баруун Германиин хэблэл мэдээсэhэн байгаа. Юрэнхы дээрээшье ехэ сэрэгэйнгээ гаргаша hомололгые 1970—1972 онуудта үшөө 2,5 миллиард маркаар нэмээхэ гэжэ оборонын талаар боннско совет баhал тэдэ үдэрнүүдтэ шиидхэбэ. Тиигэжэ, бусад союзнигуудтаа Бонн жэшээ харуулна ха юм.

НАТО дотор англо-баруун германска нүхэсэлгын hуури тодхохо үүсэл баhал ФРГ-эй талаhаа гараhан байна. Ушар юуб гэбэл, тэрэ бүлэглэл дотор стратеги зохёохо ба шэнэ янзын зэбсэг бии болгохо үргэн эрхэтэй багахан бүлэглэл—«европейскэ ядро» гэдэгые байгуулха гэhэн hанаашалга тухай эндэ хэлэгдэнэ ха юм. Энэ hанаашалга Англиин оборонын министр Хиль гэгшын талаhаа гараhан хэбэртэйшье hаа, тэрэ шэнэ түсэб НАТО дотор ФРГ-гэй үүргые бүри дээшэлүүлхэ, бонноко милитаристнуудые ядерна зэбсэгтэ улам дүтэлүүлхэ ёhотой юм гээд, хоёр ороной хэблэл газетэнүүд сэхэ бэшэдэг. Тэрэ нүхэсэл үнинhөө хойшо орожо ядашаhан «ниитын дэлгүүр» гэдэгтэ шургажа ороходомнай туhалха бэзэ гэжэ Англи баhа найдана.

НАТО-гай сессиин дүүрэhэнэй hүүлээр толилогдоhон хуулита коммюнике (мэдээсэл) ойлгохын аргагүй орёогоор бэшэжэрхиhэн, нюусаар зүбшэн хэлсэгдэhэн шухала асуудалнуудые дурдангүйгөөр, алгад сохижо гараhан байна. Гэбэшье, эзэрхэг энэ бүлэглэлэй сэрэгэй хүсэ шадал юрэнхы дээрэнь нэмээхэ, сэрэгэй бюджедүүдые ба сэрэгэй тоо нэмээхэ, «ядерна шэнэ стратеги» бэлдэхэ хараатайгаар НАТО-гай сэрэгэй структурые шэнэлэн hэльбэхэ тухай сесси дээрэ хэлсэгдэhэниинь атлантическа зарим ажал ябуулагшадай үгэнүүд дээрэhээ эли болобо. Тобшоор хэлэбэл, Европодохи байдал хурсадхаха, уласхоорондын байдал шангадхаха хэдэн олон хэмжээнүүд тухай гэндэ хэлсэгдэhэн байба.

НАТО-гай политикануд ба стратегүүдэй зохёогшо дайн сэрэгэй түсэбүүд гансашье Европодо бэшэ, мүн бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалда, арадуудай аюулгүй байдалда аюул бии болгоно. Тиимэ аюулай бии болоод байхада, эб найрамдалда дуратай бүхы хүн зон hэримжээ дээшэлүүлхэ, империализмын эзэрхэг түримхэй түсэб hанаашалгануудта эсэргүү тэмсэлээ шангадхаха ёhотой.

hүүлынь нохойгоо шарбаха шадалтай гү?

Ноябриин 1-hээ эхилээд, Хойто Вьетнамые Американ талаhаа бомбодолго болюулха тухай Сагаан байшангай мэдүүлгэтэй нэгэн доро Вьетнамдахи байдал эбэй ёhоор шиидхэхэ арга зам бэдэрхын тула, дүрбэн талын уулзалгада хабаадалсаха зүбшөөлөө Холбоото Штадууд үгөө бэлэй. Вьетнамай Демократическа Республикын, Урда Вьетнамые сүлөөлхэ национальна фронтын, США-гай ба Сайгоной засагаархидай түлөөлэгшэд тэдэ уулзалгануудта хабаадалсаха ёhотой байба. Түрүүшын уулзалга ноябриин 6-да болохо гэжэ тухайлагдаhан байбашье, дурсагдагша түлөөлэгшэдэй заседанинууд мүнөөшье хүрэтэр эхилээдүй.

Хэлсээнүүдэй унжагайрhан ушарые тайлбарилхаяа hэдэхэ зуураа, сайгонско зарсанарайнгаа хэрүүлхэжэ байhыень Вашингтон урдаа барина. Сайгонойнь зарсанар элдэбээр аашалан, өөрынгөө делегациие Париж хүдэр эльгээнэгүй. Хэмhээ хэтэрhэн зарсанартаа үгээ Вашингтоной дуулгажа шадахаяа болиhон хэбэртэйгээр Американ зарим газетэнүүд зорюутал дэбэргэн бэшэнэ. Теэд, тэрэнь «hүүлынь нохойгоо шарбаха шадалтай гү?» гэhэн англиискa үгүүлэлдэ алли юумэ болоно бэшэ аал?

Дүрбэн талын уулзалга таhалдуулхаяа эрмэлзэхэ зуураа, Сайгоной засагаархид дэндүү тэнэг эрилтэнүүдые табина. Тэдэ эрилтэнүүдэйнь гол удха юуб гэбэл, Урда Вьетнамые сүлөөлхэ национальна фронтын делегацитай нэгэ столой саана hуухагүй hэмди гэдэг. Үнгэржэ ерэхэдээ, дүрбэн талын хэлсээе болюулха хэрэгтэй гэhэн эрилтэ Сайгоной «президент» Тхиеу гэдэг табиhан байна. Американо-сайгонско нэгэдэмэл «союзническа делегаци» гэдэгые имагтал Сайгоной түлөөлэгшэд толгойлхо ёhотой гээд ноябриин 8-да тэрэл Тхиеу убайгүйгөөр хэлэhэн байба.

Сүлөөрэлгын национальна фронтын делегациин тус хэлсээндэ бэеэ даажа хабаадалсаха ябадалые сайгонско засагаархид гол таhа арсана. Гэбэшье, имагтал тэрэ фронт Урда Вьетнамай арадай үнэн бодото түлөөлэгшэнь юм. Мүнөө үедэ Урда Вьетнамай газар дайдын табанай дүрбэ…
бинь тус фронтын хина…
байдаг. Урда Вьетнамдахи…
гуримшуулгатай холбоото…
асуудалнуудые шиидхэлгэ…
гой хабаадалсаха эрхэтэй…
ниинь бүхы дэлхэй дээрэ…
рэгдэдэг. НФО хадаа Урда…
намдахи политическэ тон…
ла хүсэн болонхой, тэрэни…
гүйгөөр байжа болохогүй…
«Парижур» гэжэ франц…
жуазна газетэ тэмдэглэнэ…

Үнэн дээрээ, өөhэдын…
люур байдалhаа айжа сай…
хид хэрүүлхэнэ ха юм. …
дент» Тхиеу гэдэг тэрэни…
дэрhэншье байна гэхэдэ…
«Хэрбээ бидэнэрэй Вьет…
(НФО гэжэ ойлгое — РЕД…
столой саана hуужа хэл…
болоо hаамнай, үглөөдэры…
Вьетнамай армиин хахады…
санай талада орошохо hэм…
«Ньюсик» журналай корр…
дентдэ Тхиеу хэлэhэн байна.

Сайгонско зарсанараа…
аман дээрэ зэмэлхынгээ…
гаар, бодото дээрээ Пари…
хэлсээнүүдэй түргэнөөр…
дэнь туhалмаар хараа…
США баримталнагүй. Үн…
руулгын, хойшонь таталгы…
тика ябуулхадаа США-гай…
гай зарим түлөөлэгшэ…
Вьетнамдахи байдал гури…
гые удааруулха, тэрэ hай…
Сайгоной засаг түрые бэх…
гэжэ оролдоно бэшэ аал…
Вьетнамдахи США-гай…
ябуулгануудай hүүлэй үе…
гарhан ушар баhал т…
гэршэлнэ бэшэ аал?

«Вьетнамда эбтээ орол…
тоохо замаар ДРВ үнэн…
ябана» гээд, «Вашингто…
газетэ hая бэшээ hэн. Вье…
асуудал шиидхэлгэдэ …
тоной бүтээмжэтэйгөөр…
гү, али үгы байhыень ой…
харуулна бэзэ.

М. ЛАПИЦ…
В. ХАРЬ…
В. АСТАФ…
(ТАС…

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Луговодуудта хандаhан үгэ» гэhэн түрүү бэшэг. Республикын луговодуудай зүблөөндэ зорюулагдаhан материалнууд. ТАСС-ай мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Ленинэй үгэ бүри хүсэтэйгөөр зэдэлэг» гэhэн М. Сергеевэй статья. «Шэгнын зэргэ заводой, нюдаргын зэргэ гаргашанууд»—М. Савельевэй статья. В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагданаа материал. В. Ахмадеевэй фоторепортаж. Редакцида ерэhэн бэшэгүүд.

Гурбадахи хуудаhанда: «Сэрэмнэл [illegible] зүжэг тушаа А. Сокговой рецензи. Хилын саанаhаа ерэhэн [illegible].

Дүрбэдэхи хуудаhанда: Нютаг нютагай hонин. Сонирхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

18 часhаа «Манай ороной картын дэргэдэ» (буряад хэлэн дээрэ). 18 час 20 минутаhаа «Гэрэлхэн», «Алтан» мүн бусад мультфильмүүд. 19 часhаа «Холо, ойрын hонин».
19 час 20 минутаhаа «Хүдэлмэришэнэй трибуна» гэhэн дамжуулга. 19 час 35 минутаhаа «Булаг» гэhэн киноочерк.

19 час 55 минутаhаа «Мүнөөдэр—ракетнэ сэрэгүүдэй, артиллериин үдэр». 20 час 55 минутаhаа «Дүшэн алхам» гэhэн киноочерк. 21 час 15 минутаhаа «Луговодуудай мүрысөөн ургэлжэлhөөр» гэhэн дамжуулга. 21 час 35 минутаhаа «Визиварошэдэхи зун» гэhэн Венгриин телевидениин уран hайханай фильм. (хоёрдохи серинь).

Сагай уларил

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэhэнэй ёhоор, мүнөөдэр республика доторнай бүрхэгшэг байха, саhан орохогүй, баруун тээhээ hулахнаар hалхилха. Баунтын аймагта 14—19, бэшэ нютагуудта 9—4, Улаан-Үдэдэ 12—14 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ.

Ноябриин 20—21-нэй үдэрнүүдтэ бүрхэгшэг байха, урда аймагуудта багахан саhан бударха, хойто аймагуудта 13—18, бэшэ нютагуудта 8—13 градус хүйтэн байхаар багсаагдана.

ХЭЖЭНГЫНХИДЫЕ hОНИРХУУЛБА

Яруунын аймагай соёлой байшангай уран hайханай бүлгэмэйхид hаяхан Хэжэнгэ тосхоной ажалшадта hонирхолтой концерт харуулба.

Хатар, дуунуудhаа, уран шүлэгүүдhээ бүридэhэн тус концертын программа шадабаритай бэрхээр гүйсэдхэгдэжэ, хэжэнгынхидые баясуулаа.

Илангаяа эгэшэ, дүүнэр Черепановтанай ирагуу гоёор дуулаhан дуунууд, Владимир Масловай уян шамбай хатарнууд hонирхолтой байба. Тиихэдэ Надежда Петрова мүнөө үеын фестивальна «Манжеро», «Сэнхир пулаад» гэхэ мэтэ дуунуудые, Наташа Базарова шүлэгүүдые уншажа, хатаршадые hонирхуулаа.

...Сортоотой солгёон хүгжэм гэнтэ зэдэлжэ, сценэ дээрэ испан арадай хатар наадажа байhан Зүүн-Сибириин культурын институдай студентка Зоя Сопкеевадэ альга ташалган шааяшана.

Д. ДАМБАЕВ.

КАТОК НЭЭГДЭБЭ

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэрэй урда тээхэнэ Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ хүн зон тон олоороо суглараба. Тэдэнэр барандаа шахуу конькитайнууд. Ушарынь хадаа, эндэ Улаан-Үдымнай, түбэй каток нээгдэбэ ха юм. Сэнгэхэеэ ерэгшэдэй үбэлэй хубсаhа хадагалха 1500 гаран hуури, мүн прокатда үгтэхэ 600 коньки баран эзэлэгдээд байба.

Катогой сэнгэлгын, урилдаанай талмай нилээд үргэдхэгдөө, елүүрынь жэгдэ hайнаар хэгдээ.

Түб хотымнай ажалшадай, студентнэр болон hурагшадай катогто ерэжэ hаадгүй сэнгэхэ, мүрысэхын тула долоон хоногой дүрбэн үдэрынь эндэ конькинууд үгтэжэ байха, мүн хубсаhа хадагалха газар hаяын сагта үргэдхэгдэхөөр хараалагдана.

О. МЕРКУЛОВ.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМ…

Гүрэнэй Буряадай фи…
hайхан хоолойтой, дууш…
нүүдые хатар, дуунай …
ансамблиин хоорто конкур…
римаар ноябриин 20-hоо …
эхилхэнь.

Орохо дуратайшуул ни…
саар мэдүүлгэнүүдээ эль…
лоно: Улаан-Үдэ хото, …
гудамжа 53, Буряадай …
ни.

1969 оной январиин 1…
конкурс үргэлжэлхэ.

Гор. Улан-Удэ, типо…
Управления по печати при…
Министров БурАССР.
Н-03692.

Зак. № 1…